БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 136 (6571)
ИЮЛИИН 11
СУББОТО
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэв 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум һая болобо.

Гадаадын капиталай аша туһада Советскэ гүрэнии хоролон һүйдхэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн ба СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые Правительствын болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин дээдэ тээ табиха гэжэ жэгшүүритэ муухай һэдэлгэнүүдые гаргаһан Л. П. Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд тухай ЦК-гэй Президиумэй—нүхэр Г. М. Маленковой элидхэлые соносожо, зүбшэн хэлсээд, КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хадаа Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай дайсан байһан туладань Л. П. Берияе КПСС-эй ЦК-гэй составһаа гаргаха ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин зэргэнүүдһээ тэрэниие гаргаха гэһэн шиидхэбэри баталан абаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Гадаадын капиталай аша туһада Советскэ гүрэнии хоролон һүйдхэхэ ябадалда шэглүүлэн гүрэндэ эсэргүүгээр Л. П. Берияын хэһэн гэмтэ ябуулгануудай һүүлэй үедэ элирүүлэгдэһэн ушарһаа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ асуудал тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээсэлые хаража үзөөд, иигэжэ **тогтообо:**

1). Л. П. Берияе СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа ба СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрын тушаалһаа хаяха.

2). Л. П. Берияын гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Сүүдэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ.

Парти, Правительствын, советскэ арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл

Советскэ орон эбдэршэгүй бата түгэс хүсэтэй, зохёон байгуулха эршэ шадалтай болоод, коммунизм байгуулгын замаар этигэл найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана. XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти өөрынгөө Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр ябажа, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүсэ ехэтэ хүгжэлтэ хангаа. Коммунизм байгуулгын һүр кабхаланта барилгануудые бэелүүлхэ зуураа, советскэ арад партияа, правительствоёо тойрон бүри нигтаар жагсаа. Манай Эхэ ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадал хэлбэришэгүйгөөр бэхижэнэ, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин, бүхы советскэ хүнүүдэй ажабайдалые саашадань һайжаруулха талаар нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Бидэнэр социалистическэ экономикын эгээн шухала үндэһэ һуури болгошо бүхы талаараа хүгжэһэн хүндэ промышленностьтайбди, хүсэн түгэлдэр социалистическэ индустритэйбди. Түрүү советскэ наукые хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьмнай ехээр хүгжөө. Үнэ сэн химдаруулгын политикые партиин бэелүүлдэг ябадалай үндэһэ һуури дээрэ мүнөө энэ промышленность городой ба хүдөөгэй хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха арга боломжотой болоод байна. Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ һэргээн бодхоогдоһон хүдөө ажахымнай дайнай урда тээхидэ орходоо тон шэнэ техникээр бүри ехээр хангагданхай.

Эдэ бүхы амжалтанууд хадаа манай ороной хүдэлмэришэн ангиин болон таряашадай хоорондохи батажажа байгаа барисаа холбоогой, СССР-эй арадуудай хани барисаагай бэхижэжэ байһанай үрэ дүн, советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэлэй хэлбэришэгүйгөөр бэхижэһэнэй үрэ дүн, Коммунистическэ партиин зохёоһон политикые эрид шууд бэелүүлэгдэдэг ябадалай үрэ дүн болоно.

Уласхоорондын байдалай шиидхэгдээгүй, арсалдаата бүхы асуудалнууд харьяатай оронуудай хоорондо хэгдэхэ хэлсээнүүдэй ёһоор шиидхэгдэжэ шадаха юм гэжэ Советскэ Правительство эб найрамдалай политикые сэхэ шууд бэелүүлхэ зуураа, нэгэнтэ бэшэ мэдүүлдэг байгаа. Энэ мэдүүлгые бүхы арадууд нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжэһэн байна.

Империалистическэ лагерьта тад ондоо байдалтай. Тэндэ капитализмын ниитэ кризис улам саашадаа хурсадана, американска империализмын зүгһөө зоргоороо доботолго хэгдэнэ.

Тиимэ болохолоороо, дэлхэйн хүгжэлтын бүхы ябасань, нэгэ талаһаа, демократиин ба социализмын хүсэнүүдэй хэлбэришэгүйгөөр ургажа байһан тухай, нүгөөдэ талаһаа, империалистическэ лагериин хүсэнүүдэй ниитэ дээрээ һуларһан тухай гэршэлэн харуулна. Эдэ бүгэдэ хадаа империалистнуудые тон ехээр сошордуулна, империалистическэ хархис хүсэнүүдэй эрид гаараһан ябадалай шалтагаанинь эб найрамдалай, демократиин болон социализмын уласхоорондын лагериин, нэн түрүүндэ энэ лагериие толгойлон ябагша Советскэ Союзай ургажа байгаа хүсые һуларуулха гэһэн эрмэлзэлгын шалтагаанинь болоно. Империалистнууд болбол элдэб янзын хог богуудай, забхайрһан этэгээдүүдэй үмэнэ түшэг тулгуури олохоёо демократиин ба социализмын оронуудта бэдэрнэ, өөһэдынгөө агентурын һүйдхэлтэ бузар ябуулгые шангадхана.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай мэдээсэл мүнөөдэр «Правдада» толилогдобо. Энэ мэдээсэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Гадаадын капиталай аша туһада Советскэ гүрэниие хоролон һүйдхэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн ба СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые Правительствын болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин дээдэ тээ табиха гэжэ жэгшүүритэ муухай һэдэлгэнүүдые гаргаһан Л. П. Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд тухай ЦК-гэй Президиумэй — нүхэр Г. М. Маленковой элидхэлые соносожо зүбшэн хэлсээд, КПСС-эй ЦК-гэй пленум хадаа Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай дайсан байһан туладань Л. П. Берияе КПСС-эй ЦК-гэй составһаа гаргаха ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин зэргэнүүдһээ тэрэниие гаргаха гэһэн шиидхэбэри баталан абаа».

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ асуудалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэһэн мэдээсэлые хаража үзөөд, иигэжэ тогтообо:

«1. Л. П. Берияе СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа ба СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрын тушаалһаа гаргажа хаяха.

2. Л. П. Берияын гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Сүүдэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ».

Арадай дайсан байһанаа мүнөө элирүүлэгдэһэн Берия элдэб янзын карьеристскэ мэхэ гохо хэжэ, найдабари, хүтэлбэрилгэдэ шурган ороһон байгаа. Урдань Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү хорото ажал-ябуулгань тон нюуса, далдалагданхай байһанаа, һүүлэй үедэ Берия убайгүй боложо хэтэрээд, өөрынгөө бодото нюурые—партиин болон советскэ арадай хорото муухай дайсан нюурые элирүүлжэ эхилһэн байна. Берияын хорото ажал-ябуулгын тиимэ убайгүйгөөр хэтэрһэниинь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, манай гүрэндэ харша уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй антисоветскэ һүйдхэлтэ ажал-ябуулгын ниитэ дээрээ гаараһан ябадалаар тайлбарилагдана.

Засагые буляажа абаха ябадалда зорюулһан өөрынгөө жэгшүүритэ муухай һэдэлгэнүүдые эхилхэдээ, Берия болбол Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые партиин болон правительствын дээдэ тээ табихые, центртэ ба нютагуудта МВД-гэй органуудые партида, тэрэнэй хүтэлбэрилгэдэ эсэргүүгээр, СССР-эй Правительствода эсэргүүгээр ашаглахые һэдэһэн, Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэдые өөртөө үнэн сэхэ байлгаха ёһоор дэбжүүлдэг байһан ябадалаар эхилээ һэн.

Мүнөө мэдээжэ болоһон ёһоор, Берия хадаа худал хуурмаг элдэб шалтагаануудые дурдажа, хүдөө ажахын талаар шиидхэгдэхэ хойшолуулагдашагүй тон шухала шиидхэбэринүүдые али болохоор һаатуулдаг байгаа. Колхозуудые һуларуулан муудуулхын, орониие эдеэ хоолоор хангалгада бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулхын тулада эдэ бүгэдэ хэгдэдэг байгаа.

Берия болбол СССР-эй арадуудай хани барисаае—олонациональна социалистическэ гүрэнэй эгээн шухала үндэһэ һуурииe, ахадүү советскэ республикануудай туйлаха бүхы амжалтануудай гол шухала условиие һуларуулан таһалдуулха гэжэ, СССР-эй арадуудай хоорондо зүришэлдөө үүдхэхэ гэжэ, союзна республикануудта буржуазно-националистическэ этэгээдүүдые эдэбхитэй болгохо гэжэ бузар муухай элдэб аргаар эрмэлзэһэн байгаа.

Советскэ хуулиие бэхижүүлхэ тухай, хуули гуримгүй ябадал гарадаг зарим баримтануудые усадхаха тухай Партиин Центральна Комитедэй болон Советскэ Правительствын сэхэ шууд заабаринуудые бэелүүлхэ баатай болоходоо, Берия хадаа эдэ заабаринуудай бэелүүлэгдэхэ ябадалда зорюута һаад хэдэг, хэдэ хэдэн ушарнуудта тэдэ заабаринуудые хазагайруулха гэжэ һэдэдэг байгаа.

Берия болбол коммунистын нюур шарайгүй болоо; буржуазна хорото этэгээд, бодото дээрээ уласхоорондын империализмын агент болоо. Энэ авантюрист, хилын саанахи империалистическэ хүсэнүүдэй хүлһэншэ хадаа манай Коммунистическэ партиие бодото дээрээ һандаргаха зорилготойгоор, олон жэлнүүдтэ партиин зохёоһон политикые эсэсэй эсэстэ капитализм дахин һэргээлгэдэ хүргэхэ байһан капитулянска политикаар һэлгэхэ гэһэн зорилготойгоор партиие болон орониие хүтэлбэрилхэ ябадалые буляан абаха түсэбүүдые үнинэй һанажа ябаа.

Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй нэгэн һаналтайгаар ба бүрин һайшааһан, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй саг дары абаһан эрид шууд хэмжээнүүдэй ашаар,—Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү хорото һэдэлгэнүүд элишэлэгдэһэн байна. Хилын саанахи империалистическэ хүсэнүүдэй антисоветскэ ямаршье түсэбүүдынь Парти, Правительствын, советскэ арадай эбдэршэгүй бата хүсээр, агууехэ нэгэдэлээр үй бута сохигдодог байгаа, үй бута сохигдохошье байха гэжэ Берияын хорото авантюрые усадхаһан ябадал үшөө дахин харуулна.

Энээнтэй хамта, Берияын хэрэгһээ политическэ урогуудые шухала тобшолонуудые хэхэ ёһотой.

Манай хүтэлбэрилгын хүсэниинь коллективнэ, нигта жагсаалтай, бата нэгэдэлтэй байдаг ябадал мүн. Хүтэлбэрилгэдэ коллективнэ байха гээшэ манай партиин хүтэлбэрилгын эгээн дээдэ принцип мүн. Энэ принцип хадаа ганса нэгэн нюурнуудта шүтэн һүгэдэхэ ябадалай болошогүй ба хоротой байһан тухайда Марксын зааһан мэдээжэ заабаритай сүм тааралдана. «Ганса нэгэн нюурнуудта шүтэн һүгэдэхэ али бүхы ябадалда дурагүй байһан дээрэһээ, Интернационалай байха үедэ минии аша габьяае мэдэрэн ондо ондоо оронуудһаа орожо, намайе хашараадаг байһан олонтоото хандалгануудые соносходоггүй һэм, — тэдэ хандалгануудайнь түлөө хаа-яа шүүмжэлэн хараахаһаа бэшэ, харин тэдэндэнь би хэзээшье харюусадаггүй һэм. Коммунистнуудай нюуса обществодо Энгельс бидэ хоёр түрүүшынхеэ ороходоо, нэрэ солотой хүнүүдэй үмэнэ һохороор һүгэдэлгэдэ туһалха бүхы зүйлнүүдые уставһаа абажа хаяха условитойгоор ороһон байнабди»,—гэжэ Маркс бэшээ һэн. Марксистско-ленинскэ теориин научна үндэһэ һууриде түшэглэдэг Центральна Комитедэй имагтал коллективнэ политическэ дүй дүршэлынь, коллективнэ сэсэн ухаан бодолынь парти болон ороноо хүтэлбэрилгын зүбөөр бэелүүлэгдэдэг ябадалые, партиин зэргэнүүдэй бата нэгэдэл ба нигта жагсаалые, манай орон дотор коммунизм амжалтатайгаар байгуулгые хангадаг юм.

Ямаршье тушаалда байгаа хүдэлмэрилэгшэ бүхэн партиин эсэшэ сусашагүй хиналта доро байха ёһотой. Партийна организацинууд бүхы организацинуудай болон ведомствонүүдэй хүдэлмэриие, хүтэлбэрилхы бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажал-ябуулгые саг үргэлжэ шалгаха ёһотой. Тэрэнэй тоодо Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын органуудай ажал-ябуулгые эсэшэ сусашагүйгөөр хододоо хинажа байха шухала. Энэ хадаа партийна организацинуудай эрхэнь байхаһаа гадна, мүн сэхэ уялгань мүн болоно.

Партийна болон советскэ организацинуудай бүхы хүдэлмэридэ коммунистнуудай, бүхы ажалшадай революционно һэрэмжые али болохоор дээшэлүүлхэ шухала. Капиталистическэ хүреэлэлгын байгаал сагта энэ хүреэлэлгэ һүйдхэлгын ажал-ябуулга хэхын тулада өөрынгөө агентнуудые ман тээшэ эльгээдэг байгаа, эльгээхэшье байна. Энээниие һанажа ябаха хэрэгтэй, энээниие мартаха хэзээдэшье хэрэггүй, империалистическэ тагнуулнуудта, тэдэнэй хүлһэншэдтэ эсэргүүгээр өөрынгөө зэбсэгые хэзээдэшье бэлэн хурса байлгаха хэрэгтэй.

Хүдэлмэрилэгшэдые тэдэнэй политическэ болон ажал хэрэгэйнь шанарай талаар шэлэжэ олохо тухай партийна принципые эрид шууд сахиха шухала.

Манай партиин хүсэ шадалынь, илагдашагүй байдаг ябадалынь—олониитэ зонтойгоо тэрэнэй нигта, таһаршагүй холбоотой байдаг ушар болоно. Энэ барисаа холбоогоо бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ, ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин—бүхы советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулха тухай үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргаха гээшэ манай зорилго болоно.

СССР-эй арадуудай нигта хани барисаае улам батадхаха, манай олонациональна социалистическэ гүрэниие бэхижүүлхэ, советскэ хүнүүдые пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, буржуазна национализмын бүхы үзэгдэлнүүдтэй эбсэшэгүй, эрид шууд тэмсэхэ гээшэ партиин нангин уялга болоно.

Партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинууд манай арадай зохёон байгуулхы хүсые элсүүлэн жагсааха, партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула манай резервнүүд ба арга боломжонуудые бүрин түгэс ашаглахаар зорюулха ёһотой.

Зоной дунда ябуулагдадаг партийна пропагандын хэрэгые ба политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха шухала. Марксистско-ленинскэ теориие ёһо тэдысэ, догматическаар үзэхэ бэшэ, зарим найруулганууд ба цитатануудые сээжэлдэхэ бэшэ харин хамагые илан мандагша, дэлхэйе шэнэдхэн хубилгагша Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай революционно һургаалай гол удхые шудалха ябадал—манай пропагандын зорилго болоно.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол бүхы партиин, бүхы ороной зүгһөө нэгэн һаналай халуун һайшаалаар угтагдажа байна. КПСС-эй Московско областной ба городской комитедүүдэй хамтарһан пленум үсэгэлдэр Москвагай ба Московско областиин партийна эдэбхитэдтэй суглаа боложо, Берияын хорото ябуулга тушаа гүн ехэ зэбүүрхэл мэдүүлээд, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые нэгэн һаналтайгаар бүрин һайшаагаа. Эдэбхитэдтэй суглаа болоһон партиин Киевскэ областной ба городской комитедүүдэй хамтарһан пленум, тэрэшэлэн бусад хэдэ хэдэн партийна организацинуудта тиимэл шиидхэбэринүүдые абаһан байна.

50 жэлэй урда тээ гениальна Ленинэй байгуулһан, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти асари ехэ хүсэн болон ургаад, Ленинэй хүтэлбэреэр Ленинэй шаби ба хэрэгыень үргэлжэлүүлэгшэ агууехэ Сталинай, эдэнэй соратнигуудай хүтэлбэреэр ябажа байлдаанууд дотор хатуужаа.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябадаг, тэрэнэй дайшалхы тугые тойрон нигтаар жагсаһан советскэ арад өөрынгөө агууехэ түүхэтэ хэрэгые бэелүүлжэ байна. Манай орон партиин, правительствын ба арадай бата нэгэдэлые мандуулан урагшаа дабшаһан замаа—илалта түгэс коммунистическэ байгуулалтын алдарта замаа найдамтайгаар ба сэхэ шууд үргэлжэлүүлжэ байна.

(«Правдын» июлиин 10-най түрүү бэшэгһээ).

„Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө" уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын комитедтэ

Уласхоорондын Сталинска шангые японско олониитын ажал-ябуулагша Икуо Оямада барюулга

Эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ, эб найрамдал хамгаалгын Японско комитедэй түрүүлэгшэ профессор **Икуо Оямада** уласхоорондын Сталинска шангые барюулга четвергдэ, июлиин 9-дэ Кремлиин Свердловскэ зал соо советскэ олониитын олонтоото түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар болобо.

Лауреадые амаршалхын тула эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй, советскэ уранзохёолшодой Союзай, советскэ залуушуулай Антифашистска комитедэй гэшүүд, СССР-эй Наукануудай академиин институдуудай ба М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй научна хүдэлмэрилэгшэд ерэһэн байна. Суглаагшадай дунда—эрдэмтэд, уранзохёолшод, советскэ культура ба искусствын ажал-ябуулагшад, московскэ предприятинуудай новаторнууд, советскэ хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсана.

Мүн СССР-тэ айлшалжа байгаа, Копенгагенда болоһон эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадаһан Японийн делегаци г-жа Итоэ Хамада түрүүтэй, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессидэ хабаадагшад японско профсоюзна ажал-ябуулагша Того Камеда, профессор Масао Ионекава гэгшэд зал дотор тэрэшэлэн байлсаба.

Үдэрэй 2 час... Уласхоорондын Сталинска шангай лауреат профессор Икуо Ояма ба тэрээнэй һамган г-жа Ояма, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын Комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. В. Скобельцын, Комитедэй гэшүүн И. Г. Эренбург, эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов ба бусад зал худар орожо ерэнэ. Суглаарагшад эб найрамдалай тала баригшадай уласхоорондын хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша, эб найрамдалда дуратай, демократическа Японийн түлөө үнинэй ба эрэлхэг тэмсэлшэ Оямые үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альгаташалгаар угтана.

«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангые профессор Икуо Оямада олгохо тухай Комитедэй 1951 оной декабриин 20-ной тогтоол ород ба япон хэлэнүүд дээрэ уншагдана.

Тобшо үгэ хэлэхэ зуураа, академик **Д. В. Скобельцын** эб найрамдалай Сталинска шангые Японийн түлөөлэгшэдэ олгоһоной удхашанар тухай хэлэнэ, лауреадай ажабайдалай зам тушаа хэлэхэ зуураа, милитаризмда эсэргүү тэмсэлдэ, Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ тэрээнэй байгуулһан элитэ ехэ габьяануудые тэмдэглэнэ. Лауреадай диплом ба алтан медаль Икуо Оямада академик Скобельцынэй барюулхада зал дотор нэрьемэ альгаташалга дахяад болоно.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ уранзохёолшо **Н. С. Тихонов,** академик **Г. Ф. Александров,** советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй гэшүүн, медицинскэ наукануудай доктор, профессор **Е. А. Васюкова,** уранзохёолшо **Борис Агапов,** Московско университедэй профессор **А. И. Ефимов** гэгшэд амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлээ.

Удаань суглаарагшадта халуунаар угтагдан, японско эхэнэрнүүдэй делегациин гэшүүн, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведээр шагнагдаһан эб найрамдалай Уласхоорондын шангай лауреат г-жа **Тосико Акаматсу** үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа өөрынгөө багша профессор Икуо Оямые халуунаар амаршалаа.

Халуунаар угтагдаһандаа сэдьхэлээ хүдэлгэһэн, уласхоорондын Сталинска шангай лауреат профессор Икуо Ояма харюугай үгэ хэлээ. Тэрээнэй хэлэһэн үгые суглаарагшад тон анхаралтайгаар шагнаһан байна.

ИКУО ОЯМЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Икуо Ояма өөрынгөө үгэ дотор иигэжэ хэлээ:

Мүнөөдэр хадаа намда минии наһан соохи эгээ ехэ үдэр мүн. «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан олгохо кандидадуудай нэгэндэ оруулагдаһан тухайдаа 1951 оной декабриин эсэстэ мэдээсэл абаад байхадаа энэ дээдэ шагнал гансашье намда өөртэмни бэшэ, мүн бүхы японско арад зондо олгогдохонь гэжэ бии ойлгоод, энээн тухай ниитын үмэнэ мэдүүлгэ хэһэн байгааб.

Хэлсээнүүдэй ёһоор шиидхэгдэжэ болохогүй уласхоорондын арсалдаата асуудалнууд мүнөө байхагүй гэжэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд этигэнэ гэжэ Икуо Ояма саашань хэлэнэ. Будапештдэ һаяхан болоһон Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин бүхы шиидхэбэринүүд иимэ лэ үзэл сурталаар нэбтэрэнхэй. Гэбэшье, мүнөө үедэ манай эхэ ороной—Японийн хуби заяанай дээрэ дурсагдаһан ушарые ойлгохо дурагүй хүнүүдэй гарта байһаниинь гэмшэлтэй. Японие Азиин арадуудта эсэргүү дайнай плацдарм дахяад болгохые һэдэнэ. Японидо милитаризмын хүсэнүүд дахинаа һэргээгдэн бодожо байна. Японско промышленность дайнай арсенал болгогдоно. Японидо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хангахын тула имагта гансахан зам бии. Японско арад эдэ гэмтэ түсэбүүд тушаа «үгы» гэжэ эли тодоор, эрид шууд хэлэхэ, эдэ түсэбүүдэй бэелүүлэгдэхэ ябадалда эсэргүүсэн бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ ёһотой.

Хэлсээнүүдэй ёһоор эб найрамдал сахижа болохо юм гэжэ этигэдэггүй хүнүүдтэ этигүүлхын тула имагта энэ аргые хэрэглэхэ ёһотойбди. Эб найрамдал хамгаалгын ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө японско арадай эрид тэмсэл лэ амгалан хэлсээнүүдтэ дурагүйшүүлые сэрэгэй түсэбүүдһээ арсаха баатай болгожо шадаха байна. Өөһэдынгөө оронуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа Корейн, Вьетнамай болон Малайн арадуудай героическа тэмсэл энээн тухай бидэндэ эли тодоор хэлэжэ үгэнэ. Японско арад Азиин ахадүү бусад арадуудһаа гээгдэхэгүй, шадалаараа зэбсэгжэһэн хүнүүдтэ эб найрамдал баатхахын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ баяртайгаар мэдүүлхэ байнаб. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Мүнөө Японидо сэрэгэй базануудые байгуулгада эсэргүү ниитэ зоной үргэн хүдэлөөн бүхы орон дотор дэлгэрнэ, тэрээндэ хүдэлмэришэд, гаряашад ба загаһашад хабаадана. Хүдэлмэришэдэй забастовко хэхэ эрхыень хаһажа, тэдэниие сэрэгэй политикын эрхэгүй зэбсэг болгохо гэһэн, ажал тухай реакционно хуулиие парламентда баталуулхагүйн тула бүгэдэниитын забастовко эхилхэбди гэжэ Японийн гурбан миллионһоо үлүү эмхидэһэн хүдэлмэришэд мэдүүлһэн байна. Тиин японско арад бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулна.

Урдань японско арад империалистическэ дайнда эсэргүүсэн нэгэтэ бэшэ эрид тэмсээ, гэбэшье энэ тэмсэлынь тэрэ үедэ ороной хилые дабадаггүй байгаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр, тодорхойлон хэлэбэл, 1949 онһоо хойшо эб найрамдалай тала баригшадай японско хүдэлөөнэй гол шэглэлынь хадаа эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведээр толгойлуулһан эб найрамдалай бүхэдэлхэйн нэгэдэмэл фронтын таһаршагүй хубинь болоһон байна. Тэрээнһээ хойшо японско асуудалай шухала байһаниинь эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн конгрессүүдэй шиидхэбэринүүд дотор нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн, энэ асуудалые шиидхэлгын зүб зам заагдаһан байгаа. Энээнэй эсэстэ японско арад эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ гансаараа бэшэ байһанаа, эб найрамдалай уласхоорондын лагериин түгэс хүсэнүүдэй нэгэ хубинь байһанаа мэдэһэн байна.

Тиимэ болохолоороо японско арадай тэмсэлэй зорилго хадаа өөрынгөө национальна бэеэ даанхай байдалые ба өөрынгөө ажабайдалые хамгаалхаһаа гадна, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха ябадал болоно. Хэрбээ японско арад өөртөө даалгагдаһан харюусалгые бүрин мэдэржэ, эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсээ һаа, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудта дэмжэгдэхэ байна гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Эдэ бүгэдые бидэнэр Москва ерэхэһээ бүри урда тээ ойлгоһон байгаабди. Гэбэшье, бидэнэр Москвада шэнэ, ёһотой асари ехэ хэрэгүүдые хараабди. Бидэнэр эндэ бүхы хүн түрэлтэндэ түүхэтэ удхашанартай туйлай ехэ барилга харахаһаа гадна, энэ барилга хадаа бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хамгаалха арга боломжодо батаар этигэлгын үндэһэ һуури дээрэ хэгдэжэ байна гэжэ мэдээбди. Японидо сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй эхилһэн сагһаа хойшо бидэнэр революциин һүүлээр шэнэ Россин арадай ажабайдал ямар болохо ааб гэжэ ехэ һанадаг байгаабди. Энэ һаналайнгаа үнэн бодото байдал болоһыень бидэнэр мүнөө хараабди. Советскэ Союзай арадуудай ажабайдал хадаа бүхы хүн түрэлтэндэ эрхим үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Бидэнэр хүн түрэлтэнэй мүнөө хүрэтэр ябажа ерэһэн замай мүр сараае эндэ эли тодоор харахаһаа гадна, тэрээнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүйень хараабди. Капитализмын дарлалтаһаа бүримүһэн сүлөөрһэн арад ба өөрынгөө сүлөөрэлгын түлөө үшөөл һая тэмсэжэ байгаа арад хоёр мүнөө нэгэ зорилготой—энэ зорилгонь эб найрамдалай түлөө тэмсэл мүн гэжэ мэдэхэдээ бүдэнэр баярланабди.

Эндэ Советскэ Союз дотор бидэнэр өөһэдынгөө духовно бэлэдхэлые түгэсхэбэбди, тиин эхэ орондоо бусаад, бүхы арадтаяа хамта эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлээ бүри шангаар ябуулхабди. Москва ерэһэн ябадалнай энэ тэмсэлдээ шэнэ амжалта туйлаха хэрэгтэмнай туһалха гэжэ найданабди. Будапештдэ болоһон Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси бүхы дэлхэйн арадуудта хандаһан хандалга соогоо иигэжэ мэдүүлээ: «Эб найрамдалай илалга ойро болоо. Тэрээниие туйлалга бидэнэрһээ дулдыдаха байна». Японско арад энэ уряае бэелүүлхэ юм. Наһа бараһан премьер Сталинай эб найрамдал хамгаалгада уряалһан агууехэ захяануудые бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадуудтай хамта бэелүүлхэбди гэжэ японско арадай үмэнэһөө бидэнэр тангаригланабди.

Бүхы дэлхэйн арадуудай амгаланаар харилсан ажабайлга мандаха болтогой! (нэрьемэ үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалга).

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Шиидхэбэриингээ гүйсэдхэлые эмхидхэдэггүй дээрэһээнь...

Хоринн аймагай «Гигант» колхозой партийна эхин организаци хүдэлмэриингөө түсэб һара бүридэ зохёодоггүй байха юм. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри эндэ һулаар табигданхай. Партийна суглаануудынь тон үсөөн үнгэргэгдэдэг. Тэдэндэ бэлэдхэл муугаа хэгдэнэ. Жиирэй коммунистнууд суглаан дээрэ хэлсэхэ асуудалые бэлэдхэхэ хэрэгтэ хабаадуулагдадаггүй байна. Тиимэһээ суглаануудынь шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ багатайгаар үнгэрнэ. Партийна организациин ажабайдалай ба ажал хүдэлмэриин шухала асуудалнууд, тэрэшэлэн артелиингээ ниитын ажахые саашадань хүгжөөхэ перспективнэ асуудалнууд суглаан дээрэнь тон үсөөнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Партийна дээдэ органуудай, тэрэшэлэн партийна суглаануудайнгаа шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые партийна бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Мартынова эмхидхэдэггүй, хинан шалгадаггүй байна. Тиин энэ парторганизациин хүдэлмэриие һайжаруулха тухай партиин айкомой пленумэй ба бюрогой заседаниин гаргаһан тогтоолнууд дүүргэгдээгүй үлэһэн байха юм.

Зарим коммунистнуудынь партийна даалгабаригүй. Тэрэшэлэн даалгабаритай коммунистнуудай тэрэнээ ямараар дүүргэжэ байһые партийна бюро шалгадаггүй. Коммунистнуудай политическэ һуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн байгаа.

Эдэ бүгэдын эсэстэ олон коммунистнуудынь партийна ба гүрэнэй журам эбдэдэг байха юм. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэһэнэй түлөө хэдэн коммунистнууд партиин зэргэһээ гаргагдаһан байна. Зарим коммунистнуудынь ажал хүдэлмэридөө һайн үльгэр жэшээ харуулнагүй.

Энэ парторганизациин агитколлектив колхознигуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри тон һулаар ябуулна. Агитаторнууд хөөрэлдөө ба газетэ уншалга тон үсөөнөөр үнгэргэнэ. Малшадай дунда ниитэ-ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулха даалгабаритай байһан агитаторнууд Губарева, Скворцов, Струнаева, Пушкарева гэгшэд фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ һүүлэй үедэ нэгэшье удаа гараагүй. Партийна бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Мартынова агитаторнуудта ямаршье эрилтэ хэдэггүй, тэдэндэ туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм.

Социалистическэ мүрысөөн һулаар дэлгэрүүлэгдэнхэй. Социалистическэ уялгануудаа колхознигуудай ямараар дүүргэжэ байһые партийна организаци шалгадаггүй, тэдэ уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ услови колхознигуудта байгуулхын түлөө оролдодоггүй байха юм.

Тиихэдэ колхозой ажахы ехэ гээгдэлдэ оронхой. Тус артель эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй. Сабшалангай газар үтэгжүүлхэ хүдэлмэри таһалдуулагдаһан байна. Малай байра бариха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. 1100 кубометр модо бэлэдхэхын орондо миил 300 кубометр модо бэлэдхээ. Малай 4 байра бариха байһан аад, нэгыеншье эхилээгүй.

КПСС-эй Хориин айком энэ парторганизациин хүдэлмэри һайжаруулха тухай шиидхэбэринүүдые нэгэтэбэшэ гаргаһан болобошье, тэрэнэйгээ гүйсэдхэлые эмхидхэдэггүй ба хинан шалгадаггүй байха юм.

П. Содбоев, манай корреспондент.

Муугаар хүдэлмэрилдэг сельсовет

Ажалшадай депутадуудай Мухаршэбэрэй аймагай Никольско сельсовет тосхоноойнгоо ажахые хүтэлбэрилхэ, ажалшадай культурна ба ажабайдалай эрилтэнүүдые хангаха, арад зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэгые эмхидхэжэ шадаагүй байха юм. Тус сельсоведэй территори дээрэ Никольско тосхон, «Эрдэм» совхоз, «Заготскодой» база байдаг.

Сельсоведэй сессинүүдые Конституцяар хараалагдаһан болзор соо үнгэргэхын орондо, харин ганса нэгэ һанахадаа үнгэргэдэг юм. Соведэй сессинүүд дээрэ ажахын культурна байгуулалтын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын орондо юрэ эмхидхэлэй асуудалнуудые хэлсээд лэ дүүргэдэг байха юм. Соведэй сессинүүд болон гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ ёһотойгоор дэлгэрүүлэгдэдэггүй.

Сельскэ соведэй шэнэ состав Соведэйнгээ хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаагүй. Байгша оной февраль һараһаа хойшо оройдоо гансахан сесси үнгэргөө. Мүн энэ үе соо гүйсэдкомой заседанинуудые миил хоёр—гурба үнгэргэжэ, ехэнхидээ олон үхибүүдтэй болон ганса бэе эхэнүүдэй мэдүүлгэнүүдые зүбшэн хэлсэлгээр хизаарлаһан байха юм.

Саг үргэлжын комиссинууд Соведэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэридэ хабаадуулагданагүй

Колхозой ажабайдалые сельсовет ёһотойгоор һонирходоггүй байна. Харин хэтэрхэдээ тус сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. К. Ерофеев өөрынгөө харюусалгата хүдэлмэриие орхижорхёо.

Н. Цыбенов.

Үндэр ургасын түлөө

БАЙКАЛО-КУДАРА **(Телефоноор абтаба).** XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь И. П. Ерофеев) энэ жэлэй хабарай тарилгые агротехническэ һайн болзорто, эрхим шанартайгаар хэжэ дүүргээ һэн. Мүнөө тус колхозой полинууд дээрэ ургаса тариан үдхэн һайнаар ургажа байна. Һүүлэй үедэ колхозой тариаланжалай бригаданууд үбһэ сабшалгын хажуугаар тарианай полиин буртаг ногоо түүнэ. Мүнөө 600 гектар талмайн буртаг үбһэн түүгдээ. Тарианай бусад полинууд буртаг ногоо багатай, сэбэр юм. Һүүлэй үедэ хара тарианда — нютагай, олон жэлэй ногоонуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл оруулагдажа байна. Гадна, хартаабхын полинуудта харууһа хэгдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр 70 гектар хартаабхын буртаг ногоон түүгдээ.

Г. Громов.

Тарианайнгаа буртаг ногоо түүхэ

Тарианай буртаг ногоо түүлгэ хадаа ургасын хойноһоо харууһалгын нэгэ шухала арга болоно. Буртаг ногоондо дарагдаһан тариан бага ургаса үгэдэг. Юуб гэхэдэ, буртаг ногоон газарай шииг нойтые ехээр хэрэглэдэг, тариа һүүдэрлэдэг, орооһые элдэб холистой болгодог байна.

Энэ ушарые һайн мэдэһэн Ториин аймагай Свердловэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Десятов) тарианайнгаа бүхы талмайн буртаг ногооё түүжэ, дүүргэхэ ойртоо. Буртаг ногоо түүлгэдэ хорёод хүн ажаллана.

«Путь-Ленина», Молотовой нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд нилээд ехэ тарианай талмайн буртаг ногоо түүгээ. Эдэ колхозуудта тарианай буртаг ногоо түүлгэдэ тусгаар хүнүүд гаргагдаад, муу бэшээр ажаллажа байна.

Гэхэ зуура, «Улаан-Бургалтай» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Вандանов) тарианай буртаг ногоо түүлгэдэ мүнөө болотор нэгэшье хүниие гаргаагүй, нэгэшье гектар тарианай талмайе буртаг ногоонһоо сэбэрлээгүй байһаар.

Д. Дугаржапов.

Машинно-тракторна мастерской барилга

Ториин аймагай Ториин МТС-тэ 1952 оной февраль һарада машинно-тракторна мастерской баригдажа эхилһэн байгаа.

Тиин 1952 он соо тус мастерскойн һуури табигдажа, корпусынь бодхоогдоо һэн.

1953 оной эхинһээ хойшо мастерскойн барилгын материалнууд бэлэдхэгдэжэ, бригадада хүнүүд нэмээгдэжэ табигдаһан байгаа. Мүнөө мастерскойн барилгада хамта гушаад хүн ажаллана. Барилгын хүдэлмэри мүнөө үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна.

Энэ барилгада шулуушан Михаил Гимогеев, модошо дархан Тихон Гридин, модо хюрөөдөөшэн Федор Попков болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

— Машинно-тракторна мастерскойн барилгые октябрь һара болотор дүүргэжэ, машинно-тракторна паркын заһабарилгын эхилхэһээ урид МТС-тээ тушааха түсэбтэйбди. Хэгдэхэ юумэнүүд үшөөл олон. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэйнгөө дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхээд, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнабди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэмнай лабтай, — гэжэ мастерскойн барилгын прораб Андрей Кучерявий хөөрэнэ.

Д. Доржиев.

Шэнэ зерносушилканууд

Иволгын аймагай колхозууд «ВИСХОМ» гэжэ шэнэ зерносушилкануудые абаа. Эдэ зерносушилканууд «Коммунизм», Хрущевой нэрэмжэтэ, «Коминтерн», Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта тодхогдохо юм. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ иимэ зерносушилка тодхохын тулада түхеэрэлгэ хэгдэжэ дүүргэгдэхэеэ байна. Колхозой барилгашад Василий Ботов түрүүтэй энэ машина тодхохо хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь.

Ф. Фомин.

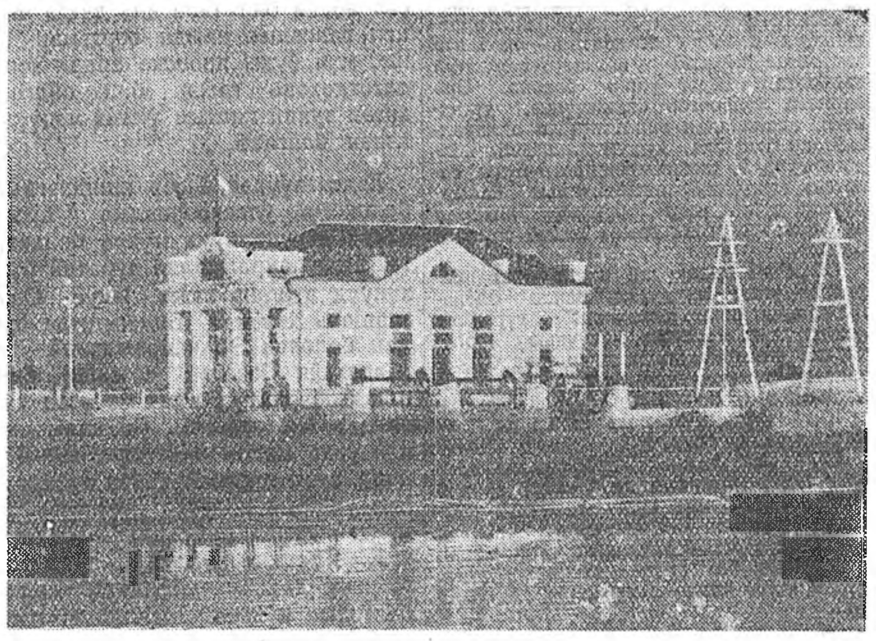

Белорусска ССР. Гурбан республикын —Белоруссиин, Латвиин ба Литвагай 10 колхозуудта энерги үгэхэ «Арадуудай хани барисаан» гэжэ гидроэлектростанци дээрэ хүдэлмэриин халуун хаһа ябажа байна. Энэ гидроэлектростанци һаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Арадуудай хани барисаан» гэжэ гидроэлектростанциин байшан.

ТАСС-эй фотохронико.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ОРОН НЮТАГАА ШЭНЖЭЛГЭ

Иволгын дунда һургуулиин 17 һурагшад багшанар А. А. Гаськов, Б. У. Бальчанов гэгшэдэй хүтэлбэрээр хизаар ороноо шэнжэлэлгын аяншалгада ябаад ерэбэ. Тэдэнэр Иволгинск тосхонһоо Байгал далай шэглэжэ, хэдэн олон үндэр хада, уулануудые дабажа, Посольск тосхон хүрэһэн байгаа. Һурагшад загаһашадай ажабайдалтай танилсаһан, загаһанай завод ошоһон байна. Аяншалгын үедэ элдэб кружогууд хүдэлмэрилөө, элдэб олон һонирхолтой фотозурагууд абтаа.

«Красная Иволга», Иволга.

ҺҮНЭЙ ТОВАРНА ФЕРМЭ ДЭЭРЭ—23 ЖЭЛ

Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ханда Цыбигжапова 23 жэлдэ һаалишаар хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг һүнэй-товарна фермэ ниитын малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй даалгабариие жэлһээ жэлдэ дүүргэдэг юм. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгые тус фермэ нэгэшье мал гарзалуулангүй, амжалтатай һайнаар үнгэргэһэн байна. Энэ фермэ 48 үнеэнһээ 43 тугал абаад, үнөө 5-е абахаар хүлеэжэ байна.

Нүхэр Цыбигжапова өөрынгөө даалгабарита 16 үнеэнһээ 16 тугал абаа.

«Стахановец», Зэдэ.

КОМСОМОЛЕЦУУДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой комсомолецууд ба залуушуулай үүсхэлээр, набшаһата тэжээл бэлдэхэ воскресннгүүд хэдэн дахин үнгэргэгдэжэ, олон зуугаад центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ.

Мүн тэдэнэр харгы заһабарилгын хүдэлмэридэ олоороо гаралга эмхидхээ. Энээнэй ашаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө 30 комсомолецууд, залуушуул ажаллажа байна. Эдэнэр мүн малай байрануудые барилгада горьтой туһаламжа үзүүлнэ.

«Вперед», Мухаршэбэр.

Манай колхозой малажалай түрүүшүүл

Ниитын малажалые хүгжөөхэ тушаа партиин XIX съезд ехэхэн зорилгонуудые табяа. Тэдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлсэхын тулада манай колхозой малшад ехэхэн оролдолго ба үүсхэл гарган ажаллана. Жэшээлхэдэ, һаалишад Буда Цыбикова, Анна Симонова, Мэдэгма Балданова гэгшэд жэлэй эхиндэ тус бүридөө даажа байһан 16—16 үнеэдһээ 16—16 тугал абажа түлжүүлхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаа — тус бүридөө 16 тугал хүлеэжэ абаад, бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

Һубай малнуудые харууһалдаг адуулгашад Бадмацырен Базаржапов, Дамдин Цыдыпов гэгшэд тус бүридөө 120 толгой мал даажа абаад, нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр харууһалжа байна. Мүнөө тэдэнэр малаа шэмэ һайнтай ногоондо бэлшээжэ, таргалуулжа байна.

Тиихэдэ манай колхозой гахайшан Долгор Бадмаевагай эрхим ажалые тэмдэглэхэ шухала. Тэрэ хадаа даажа байһан 10 эхэ гахайһаа хамта 120 поршоонхо абажа түлжүүлхэ гэһэн социалистическэ уялга жэлэй эхиндэ абаһан байгаа. Мүнөө 140 поршоонхо абтаад, бултадаа элүүр энхээр тэнжээгдэжэ байна.

С. Цыбиков, Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Адуушан Очировай оролдосо

Кударын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан Самбу Очиров оролдосото ажалаараа колхознигуудайнгаа дунда үнинэй суурхана. Нүхэр Очиров зургаадахи жэлээ адуушанаар хүдэлмэрилжэ байна. Энэ хугасаа соо адуу мори харууһалга ба шэнэ түлнүүдые абалгаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Энэ адуушан үнгэрэгшэ үбэлжэлгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргөө, нэгэшье толгой адуу хоролтодо оруулаагүй. Адуугаа тобир тарганаар зунай бэлшээридэ гаргаад, эрхимээр харууһалжа байна. Мүн түл абалгые һайнаар үнгэргөөд, абтаһан 35 унагадые элүүр энхээр түлжүүлжэ байнхай.

Түрүү адуушан нүхэр Очиров болон бусадай оролдосото ажалай ашаар Калининай нэрэмжэтэ колхоз байгша ондо адуу мори үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 113 процент дүүргэбэ. Эрхим ажалайнгаа түлөө нүхэр Очиров колхозой правлени ба партийна организациин зүгһөө нэгэтэбэшэ шагнагдаһан байха юм. Һаяхан энэ түрүү адуушан ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Нүхэр Очиров жэл бүри ажалай нэмэлтэ түлэбэри абана.

Г. Эрдынеев.

Агуухэ хани барисаанай барилга

Дрисвяты гэжэ нуур утаашааньшье, хүндэлөөшөөшье хэдэн арбаад километртэ һунан тэниин сэнхиинэ. Урда ба зүүн тээһээнь Белоруссиин, баруун тээһээнь Литвагай, хойто тээһээнь Латвиин колхозуудай үргэн дэлгэр газар нютагууд тэрээндэ туланхай. Эндэхи газар дайда баян, үзэсхэлэн һайхан юм. Эрьен тойрон харахада үрэжэлтэ тариалан, үсхэн ой тайга, уһалууриин үргэн нуганууд заха үзүүртэй хүртэшэгүйгөөр нэмжынэ.

Энэ дайдын хэтэ заяанай эзэдэй— белорусууд, литовецууд ба латышуудай ажабайдал үни удаан саг соо баяр золгүй байһан юм. Айл бүхэнэй шахуу гэртэ уйдхар гашуудал байражанхай байгаа. Польско панууд, немецкэ баронууд нуурай эрьеэрхи тариашадые ехээр дарлан мүлжэжэ байгаа. Буржуазна националистнууд белорусуудай, литовецуудай, латышуудай хоорондо элдэб аргаар үһөөрхэл үүдхэжэ байдаг һэн.

Дрисвяты дээгүүр эрхэ сүлөөгэй хурса наранай мандахада, энэ хизаар руу советскэ засагай ерэхэдэ нуур шадархи тариашадай ажабайдал тад ондоо болоо. Белорусууд, литовецууд, латышууд агуухэород арадай туһаламжаар шэнэ, баяр жаргалта ажабайдал байгуулжа эхилээ. Тэдэнэр тэдээниие амяарлан һалгаажа байһан хилын эреэн столбнуудые түрэл газарһаа һуга-лан ходолжо хаяа. Арад зон колхозно сүлөөтэ ажал эрхилжэ, зол жаргалаа олоо. Газар дайдынгаа бүрин эрхэтэ эзэд болоһон белорусска, литовско ба латвийска колхознигуудай эбдэршэгүй хани барисаан жэлһээ жэлдэ батажан бэхижэнэ.

Дрисвяты гэжэ нуур дээрэ гидроэлектростанци бариха гэһэн болзол 1951 оной намар бии болоо һэн. Видзовско районой Молотовой нэрэмжэтэ белорусска, Дукштасска районой ... Мицкевичын нэрэмжэтэ литовско, Гривскэ районой Свердловэй нэрэмжэтэ латвийска колхозуудай гэшүүд дурсагдагша барилгын үүсхэлшэд болоһон байна. Уданшьегүй ойро шадарай 7 колхоз тэдэнэртэй хамжаһан байгаа. Баригдаха станци арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае эли тодоор харуулһан гэршэ болохо байгаа. Тиимэһээ тэрээниие «Арадуудай хани барисаан» гэжэ нэрэлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргагдаа бэлэй.

Колхозуудай үүсхэлые бүхы республикануудай партийна ба советскэ органууд халуунаар дэмжээ. Үнгэрэгшэ жэлэй февралиин эхеэр барилгада эхи табигшад — хүдөөгэй электростанцинуудай проект зохёолгын Гүрэнэй институдай белорусска филиалай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд — топографууд, геологууд, үрэмдэлгын мастернууд Дрисвятска нуурай район худар эльгээгдэһэн байгаа.

Дрисвяты ба Оболе нуурнуудай уһанай хоёр ондоо хэмжээндэ байһан илгаае ашаглан гидроэлектростанциие тэдээнэй хоорондо бариха гэһэн шиидхэбэри гараа һэн. Тиин станциие өөрыень барихаһаа гадна нуурнуудай ба водохранилищи (ГЭС-эй хажуудахи) хоёрой хоорондо ниилүүлгын ба һалаа каналнуудые малтаха, шорой обоолжо хоёр хаалта хэхэ хэрэгтэй байгаа. Энээнэй эсэстэ Дрисвяты нуурай уһанай хэмжээ нилээд үргэгдэхэ, гниигээд жэл соо миллионһоо үлүү киловатт час электроэнерги гаргаха 300 киловатт хүсэтэй электростанциие хүдэлгэжэ шадаха уһанай резерв байгуулагдаха байгаа.

ГЭС-эй һуури табигдаһанай һүүлээр тэрэ дары барилгын талмай дээрэ хүдэлмэри орьёлжо захалаа. Шулуу, элһэ, цемент, барилгын модо тээһэн мори тэргэнүүд, машинанууд барилга тээшэ хэдэн тээһээнь субажа эхилээ. Барилгада хабаадагшад — белорусска, литовско ба латвийска колхозууд олон арбаад автомашинанууд болон мори тэргэнүүдые, олон зуугаад хүнүүдые эльгээгээ. Барилга шадар түргэн методээр саг зуурын электростанци, модо хюрөөдэлгын завод, кузница болон туһалбариин бусад предприятинууд, мүн хүдэлмэришэдэй хамтын байранууд баригдаа.

Электростанциие баригшад 35 мянга гаран кубометр газар малтаха, 800 шахуу кубометр шулуу дэбдихэ, мянга гаран кубометр бетон ба түмэр-бетон шудхаха, 200 гаран кубометр хирпиисэ ябталха ёһотой байгаа. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые имагта колхозуудай хүсөөр хэхэнь бэрхэтэй байба. Тиин советскэ гүрэн колхозуудта туһалаа. Тэрэ хадаа колхозуудта удаан болзортой урьһаламжа үгэһэн, хүсэтэ тракторнууд, автомашинанууд, скреепернүүд, бульдозернууд болон эсэгэ орондо бүтээгдэһэн орёо нарин бусад машинануудые, механизмуудые барилгада эльгээһэн байна.

Волга, Дон ба Днепр дээрэхи туйлай ехэ гидроэлектростанцинуудай барилгашадай баян дүй дүршэлые ашаглан, бидэнэр барилгын элдэб процессүүдые нэгэ доро ябуужа, электростанциие ашаглалгада оруулгые нилээд түргэдхэһэн байнабди.

Намартаа уһанай үер котлован худар түрин орожо, барилгашадта ехэ һаад тойбо татаа. Бүхы харгы замууд шабартай болоһон дээрэһээ ябаха аргагүй болоо. Барилгын материалнуудай запасууд түргэнөөр дууһажа эхилээ. Хүдэлмэриие зогсоохо шухала гэжэ һанамаар болоод байгаа. Гэбэшье, эбтэй эетэй барилгашад коммунистнууд болон комсомолецуудай жэшээгээр зориг-жон, бэрхэшээлнүүдһээ айгаагүй. Котлован худар ороһон бороогой уһые насосууд бүлэн гаргажа эхилээ. Барилгын материалнуудые асаралгада автомашинуудай орондо хүсэ ехэтэй гусеничнэ тракторнууд хэрэглэгдээ. Станциин уһан дорохи хубинь болзор соогоо баригдаа.

Хүйтэн, шуургатай ба сорьёмо шэмэрүүн һалхитай үбэл барилгашадта шэнэ, бүри ехэ бэрхэшээл асараа. Гэбэшье, бетон шудхалга нэгэшье час һаатаагүй. Инертнэ материалнууд, уһан ба зуураһан бетон параар халаагдадаг байгаа. Колхознигууд унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилөө.

Барилгада үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд—бетонщигууд, арматурщигууд, шулуушад, скреперистнүүд хэрэгтэй байгаа. Барилгада ерэһэн колхознигууд бэрхэшээлнүүдые дабан, барилгашадай ба механизаторнуудай мэргэжэлые амжалтатайгаар шудалаа. Гидроузел барилгын бүхы шахуу хүдэлмэриие, монтажна ба бусад зариманһаа бэшыень, колхознигууд мэргэжэлтэдые хабаадуулангүйгөөр өөһэдөө хэһэн байна.

Хабар болохотой хамта үндэрвольтно ба бага-вольтно лининүүдые бариха, колхозуудые электрификацилха хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэжэ эхилээ. Молотовой нэрэмжэтэ белорусска колхоздо артельнэ үйлэдбэриие комплексноор электрификацилха проектын ёһоор 25 электродвигатель хүдэлмэрилхэ юм. Адам Мицкевичын нэрэмжэтэ литовско колхоздо гуша гаран электромотор табигдаха байна. Электричествын хүсөөр тус колхоздо малажалай фермэнүүдые уһаар хангалга, тэжээл буйлуулан бэлэдхэлгэ, тариа сохилго ба ажал ехэтэй бусад хүдэлмэринүүд гүйсэд механизацилагдаха байна. Свердловэй нэрэмжэтэ латвийска колхоз хүдөө ажахын үйлэдбэриие электрификацилһанай ашаар ехэ ашагта хүртэхэ байна. Фермэнүүдые уһаар хангалгые механизацилга, үнеэдые электрын хүсөөр һаалга колхоздо жэл соо 4 мянга шахуу ажалта үдэр алмаха гэжэ тоологдоо. «Арадуудай хани барисаан» гэжэ гидроэлектростанциин барилгада хабаадаһан колхозуудта бүхы дээрээ хоёр зуу гаран электромоторнууд хүдэлхэ байна. Олон мянгаад электрическэ лампочканууд һургуулинуудта, хүдөөгэй клубуудта, больницануудта ба колхознигуудай гэрнүүдтэ носоогдохо юм.

Мүнөө колхознигууд ехэ баяртай байна. Нэгэ жэлэй урда тээ түрүүшын кубометр шоройн малтагдаһан газарта мүнөө гидроэлектростанциин гоё һайхан байшан тэдээнэй өөһэдэйнь гараар бодхоогдоо. Станциин машинна уужам һаруул зал соо генераторнууд ба управлениин пульт хабсарагдан тодхогдожо дүүрээ. Үшөө хэдэн үдэрэй үнгэрөөд байхада Дрисвятска нуурай уһан турбинануудые хүдэлгэхэ байна. Тиин колхознигуудай гэрнүүд, хүдөөгэй клубууд ба һургуулинууд, фермэнүүд болон мастерскойнууд худар электрическэ ток гүйхэнь. Нуур шадарай колхознигуудай ажабайдал бүри гоё һайхан болохо юм.

«Арадуудай хани барисаан» гэжэ гидроэлектростанциие барилга хадаа советскэ хүнүүдэй эбдэршэгүй хани барисаанай ба нэгэдэлэй толотомо гэршэ мүн. Тэрээниие барилгада гансашье белорусска, литовско, латвийска колхозууд бэшэ, мүн уральска турба бүтээгшэд, ленинградска ба ереванска трансформаторщигууд, могилевскэ локомобиль бүтээгшэд хабаадалсаа. Российска Федерациин, Белоруссиин, Литвагай, Латвиин, Украиныи, Армениин ба бусад союзна республикануудай 80 гаран предприятинууд барилгын захилнуудые бэелүүлээ.

Ахадүү гурбан республикануудай — Белорусси, Литва болон Латвиин хилэнүүдэй уулзадха дээрэ «Арадуудай хани барисаан» гэжэ республиканууд хоорондын колхозно гидроэлектростанциие барилга хадаа СССР-эй сүлөөтэ арадуудай хани барисаанай ленинско-сталинска мүнхэ идейнүүд эбдэршэгүй материальна хүсэн болон батажажа байна гэжэ эли тодоор гэршэлнэ.

Л. Скоробогатый,
«Арадуудай хани барисаан» гэжэ гидроэлектростанциин барилгын начальник.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТЕМПЫЕ ҮДЭР БҮРИ ТҮРГЭДХЭХЭ

☆

Арал, нуга газараа сабшажа байна

Энэ жэлдэ үбһэ хуряалгые саг болзор соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ Иволгын МТС-эй механизаторнуудай гаргаһан патриотическа үүсхэл тухай мэдээсэл Байкало-Кударын аймагай колхозуудта ажаллажа байһан тракторна бригада бүхэндэ угаа түргэнөөр дуулдаба. Энээндэ харюу болгон, эндэхи механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа тодорхой уялгануудые абанад. Тиихэдээ тэдэнэр үбһэ хуряалгые июлиин 30 болотор хүсэд дүүргэхэһээ гадна, мүн силос дараха түсэбөө 90 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэбди гэнэ.

Мүнөө үедэ Байкало-Кударын аймагай колхозууд барандаа уһа мүрэн шадархи арал, нуга газарайнгаа сабшалан сабшажа эхилэнхэй. Машинно-тракторна станцида бии байһан 11 агрегадһаа зургаанинь үбһэ сабшахаяа гараад байна. Тэрээнһээ гадна, хэдэн арбаад сенокосилканууд, мянга шахуу гар хажууршад үбһэ сабшажа эхилээ.

Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта ажаллажа байһан нүхэд Жилинэй ба Дунаевай тракторна бригаданууд механизмуудай хүсөөр үбһэ хуряажа, силос даража байнад.

Үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдэй дүнгүүд дээрэһээ харахада, Байкало-Кударын аймагай колхознигууд энэ шухала кампаниин удхашанарые ойлгожо, тэрээндэ һайнаар бэлэдхэһэн байгаа. Мүнөө тэдэнэр бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хүсэлэнтэй байна.

Г. Васильев.

Иволгынхидэй үүсхэл дэмжэнэ

Нийтын малажалда тэжээл бэлэдхэлгэдэ механизаторнуудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай иволгынхидай уряае Хориин аймагай колхозууд һайшаан угтаба. Тэндэхи колхознигууд болон механизаторнууд үбһэнэй хүдэлмэрые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхын тулада социалистическа мүрысөө дэлгэрүүлжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Тиихэдэ аймагай залуушуул энэ патриотическа хүдэлөөндэ олоороо эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар шиидэнхэй.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа байһан үбһэ сабшадаг агрегадай ахалагша машинист-комсомолец Эпов гэгшэ сезон соо 800 гектар үбһэ сабшаха уялга абаба. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада тус агрегат үдэртөө 20 гектарай оронд 25 гектар сабшаха болоно.

Мүнөө нүхэр Эповэй агрегат сабшалан дээрэ гараад һаалгүй һайнаар хүдэлмэрилжэ ябана. Тиихэдээ үбһэ ногоое доогуур, һайнаар сабшана.

Г. Дашипилон.

☆☆

Түрүү колхозуудай жэшээ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (**Телефоноор абтаба**). Тэжээл бэлэдхэлэй удхашанарые гүйсэд ойлгоһон эндэхи Ленинэй, Маленковой, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ шухала кампанида эртээнһээ һайнаар бэлэдхэжэ, үбһэ сабшалгые эмхитэйгээр эхилээ. Зүй-Сүтэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Халтанов) тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрые аймаг соогоо эгээн эмхитэйгээр эхилһэн байна. Энэ артель үбһэ хуряалгада 4 бригада гаргаа. Хамта 160 хүн хүдэлмэрилнэ. Артелиин сабшалан дээрэ мүн Сэлэнгын МТС-эй үбһэ сабшалгын 2 агрегат гаранхай.

Тус колхозой сабшалан дээрэ социалистическа мүрысөөнэй долгин үдэр үнгэрхэ бүри улам үргэдэжэ, ажалайнгаа нормонуудые үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд олошорно. Морин сенокосилкын машинистнууд Базар Будаев, Александр Базаров гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 135—150 процент дүүргэнэ. Мүн гар хажууршад Дарицу Очирова, Дари Баторова гэгшэд үдэр соо туд бүридөө 0,80 га хүрэтэр сабшажа, нормоёо нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэнэд. Нүхэр Баторовай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, социалистическа мүрысөөндэ артель соогоо түрүүлэн ябана.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин дүнгүүд үдэр бүри гаргагдажа, показателиин досконуудта бэшэгдэнэ, мүн бригадануудай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. «Дайшалхы хуудаһанууд» таһалдалгүй гаргагдана.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 240 хүн үбһэ хуряажа байна. Мүн тракторна агрегадууд хүдэлмэрилнэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ комсомольско-залуушуулай бригада түрүүлһээр.

Гадна, үбһэ хуряалга дээрэ воскреснигүүд эмхидхэгдэнэ. Һаяын нэгэ амаралтын үдэр Галуута-Нуурай шахтануудай 150 залуу шахтёрнууд Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 7000 боолто набша мүшэр бэлэдхэжэ үгөө. Тэдэнь хатаад байхадаа туд бүридөө нэгэ килограмм шэгнүүртэй болохо юм.

Тэрэ үдэр Ново-Селенгинскын элдэб организацинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ энэ колхозой Бургаастай гэжэ газарта воскреснигтэ гараһан байна.

Гэхэтэй хамта, дурсагдагша Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгын хүдэлмэрые урдынхи шэнги тон эмхигүйгөөр эхилжэ байна. Тэрэшэлэн «Коммунизм», Тамчын сомоной Молотовой, Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд үбһэ хуряалгые хүсэд эхилээдүй байна.

С. Шарапов.

Үбһэшэдэй оролдосото ажал

КУРУМКАН. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай түрүү колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ орожо, үбһэ сабшалгые түргэнөөр ябуулжа байна. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжеев) үбһэ хуряалгые түрүүшын үдэрһөө эмхитэй һайнаар ябуулжа байна. Энэ колхозой правлени колхознигуудые бүлэг бүлэг болгожо үбһэндэ гаргаа. Нүхэд Урбашкеевэй, Галсановай хүтэлбэрилдэг бригаданууд колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө эдэ бригаданууд туд бүридөө 300—300 центнер үбһэ һурилөө. Эдэ бригадануудай колхознигууд бүтээсэ ехэтэйгээр, эмхитэй гуримтайгаар ажаллана. Эдэнэр мүнөө дээрээ схэнхидээ доро газарые гараар сабшажа байна.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Сандaнов) үбһэ сабшалгые эмхитэйгээр эхилээ. Нүхэр Балдановай хүтэлбэрилдэг бригадынхид колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Үни удаан машинистаар ажаллажа ябаһан нүхэр Гамбулов энэшье жэлдэ машинада һуунхай. Хүдэлмэриин дүрбэн үдэр соо тэрэ 15 гектар газар сабшаа. Мүн энэ бригадын колхознигууд Радна Маланов, комсомолка Роза Санданова гэгшэд һайнаар ажаллана. Үдэшэлэн хүдэлмэриин һүүлээр энэ бригадада хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг, газетэнүүд уншагдадаг байха юм. Мүн түрүү ябаһан хүнүүд показателиин доскада бэшэгдэдэг юм.

Хрущёвой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Метешовой хүтэлбэрилдэг чабанска № 2 бригадынхид 400 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ, мүнөө эдэнэр үбһэндэ эмхитэйгээр ороод хүдэлмэрилжэ байна.

Энээнтэй хамта, Калининай нэрэмжэтэ колхозой эмхи гуримгүй хүдэлмэрые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Будаев үбһэнэй хүдэлмэридэ ябаха бүхы хүнүүдые гаргажа шадаагүй, үбһэндэ үнинэй орохоор болоһон аад, мүнөө хүрэтэр өөдтэй юумэ хээгүй байһаар.

Б Гомбоев.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Хооһон нэрэ

Улан-Удэ городой Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэдэхи нэгэ ехэ столовын газаа үүдэндэнь национальна эдеэ хоол—саламат, айраг, тараг ба бурят янзаар шанаһан мяхан бии гэжэ бэшээтэй байдаг. Теэд, энэ столоводо эдеэлхээ ороходо дээрэ дурсагдаһан нэгэшье эдеэн байдаггүй.

Тус столоводо национальна эдеэ хоол бэлэдхэгдэнэгүй, харин городой столово бүхэндэ буйлуулагдадаг эдеэ хоол лэ байдаг. Тиимэһээ «энэ столовые национальна гэжэ яахадань нэрэлээ юм? Юундэ бурят янзаар бэлэдхэгдэһэн эдеэ хоол байдаг гэжэ бэшээтэйб?» гэжэ асуугдана.

С. Цыденов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Модошодой культурно-ажаһуудалай услови һайжаруулха"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын июниин 26-най номерто толилогдоһон юм. Зарим леспромхозуудай хүдэлмэришэдтэ ажаһуудалай зохихо услови байгуулагдаагүй, тэдэнэй культурна эрилтэ гүйсэд хангагданагүй гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тэмдэглэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар булта тодороо. Тус статья ой модоной ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой президиумэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Статья соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха, гэр байрануудые барилга ба заһабарилга түргэдхэхэ, хүдэлмэришэдэй хамтын байрануудые эмхи гуримтай болгохо, тэдэниие культурна хэрэгсэлнүүдээр хангаха, мүн ОРС-ын магазинуудай ба столовонуудай хүдэлмэрые һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын, тогтоогдоһон нормоёо дүүргэхэ хэрэгтэнь тэдээндэ зохихо услови байгуулхын тула хэмжээ абтаа. Энээн тухай манай редакцида ой модоной ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рябов мэдээсэбэ.

„Мартагдашаһан клуб"

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой клуб эмхи гуримгүй байдалтай, тэрэнэй түхеэрэлгэнь муу гэжэ манай газетын июниин 14-нэй номерто, дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдээ һэн.

Манай редакцида Бичурын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Рузановай мэдээсэһэнэй ёһоор, заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Тус бэшэг колхозой партийна организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаба. Мүнөө клуб саг соогоо нээгдэдэг боложо, тэрэнэй хүдэлмэринь һайжараа.

Татарска АССР-эй столица — Казань ороной индустриальна ба научна томо центрнүүдэй нэгэниинь болоо. Тэрэнэй үйлсэнүүдтэ гоё һайхан, олон дабхар байшангууд бии боложо байна. Табадахи табанжэлэй түрүүшын 2 жэлэй турша дотор Казаниин гэр байрын фонд 70 мянган квадратна метрээр ехэ болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ талмай дээрэхи олон квартиратай шэнэ байшан.

ТАСС-эй фотохронико.

Кумысаар эмнэлгэ

Кумысаар (гүүнэй һүөөр) эмнэлгэ арбан юһэдэхи зуунай хахад багаар эхилһэн юм. Энэ аргые доктор Постников анха түрүүн бии болгоһон байгаа. 1858 ондо кумысолечебницэнүүд түрүүшынхеэ Самарска, удаадань Уфимска болон Оренбургска губернинүүдтэ бии боложо эхилһэн юм. Гүүнэй һүөөр эмнэхэ арга уданшьегүй хаа хаанагүй тараа һэн. Тэрээн соо шэмэтэ зүйлнүүд болон витаминууд элбэг байдаг. Жэшээлхэдэ, белок, тоһо, һүнэй сахар, һүнэй кислота, алкоголь, минеральна дабһан гэхэ мэтэ бии.

Кумыс хадаа хүниие эдихэ юумэндэ ехэ дуратай болгодог, зүрхэ, уушха болон нерв һайжаруулдаг юм. Һара, һара хахадай турша соо кумыс ууһан хүнэй бэеынь шэгнүүр 2-һоо 7 килограмм хүрэтэр нэмэдэг. Ехээр муудаһан хүнүүд һайн эдихэ юумэн дээрэ байжа кумыс уухадаа ойро зуура заһардаг ба удаан саг соо шадалаа алдадаггүй юм.

Ехээр муудаһан организмтай ба шуһа багатай болоһон, мүн хроническа бронхидоор үбдэһэн хүнүүдые халуун уларилтай тала газарта эмнэхэдэ таатай зохид байдаг.

Уушханай ханяадаар үбдэгшэд кумысаар илангаяа олоороо эмнүүлдэг болонхой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайчай урда тээ Дээдэ-Березовко шадар центральна кумысолечебница байдаг һэн. Тэндэ республикаһаа, Иркутска областьһоо, мүн Дальна Востогһоо ерэһэн ажалшад, уушханай ханяада ба бусад үбшэнүүдые аргалуулдаг байгаа.

Байгша оной июниин 15-һаа центральна кумысолечебница дахин хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Манай республикын аймагуудта адуунай олон байһан тула колхозууд дээрэ гүүнэй һүөөр эмнэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ бүхы арга бии. Зунай сагта 50 колхозуудта кумысолечебница байгуулха тухай дурадхал оруулхыень республикын Министрнүүдэй Совет 1953 оной мартын 19-дэ гаргаһан тогтоол соогоо ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрые уялгалһан байна. Колхозуудта гүүнэй һү һаахын тула 30 мастернууд бэлэдхэгдээ.

Кумысые һайнаар, зүбөөр бэлдэхэ гээшэ шухала удхашанартай. Тэрэниие бэлдэхын тула гүүнэй һүе эһээхэ хэрэгтэй. Һүүлээрнь 20—25 градусһаа дээшэ бэшэ халуунтай газарта байлгаха болоно. Буруугаар бэлдэгдэһэн кумыс хүнэй бэедэ гэм хэжэ болохо байна. Тэрэниие ууһан хүнэй дотор үбдэдэг, бөөлжүүлжэ болодог.

Шанар һайнтай кумыс бэлдэхын, тула элүүр гүүдые шэлэн абаха, тэдэниие һайнаар эдеэлүүлхэ шухала.

Нэгэ литр кумысай үнэнь 50 — 75 мүнгэнһөө дээшэ байха ёһогүй. Үбшэн хүнүүд 30 хоногой турша соо эмнүүлхэ ёһотой. Тэдэниие аймагуудай центрын ба участогуудай врачнар-мэргэжэлтэд тодорхойлхо зэргэтэй.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ хахад литрһээ дээшэ кумыс уужа болохогүй. Эхэнэрнүүдтэ саашадаа үдэр соо 1,5—2 литр, эрэшүүлдэ 2—2,5 литр уулгабал зохистой. Тэрэниие уухадаа үглөөнэй эдеэлэлгын һүүлээр час хахад үнгэрһэн хойно, үдын эдеэнһээ час, час хахадаар урид, үдэшын эдеэлгэһээ нэгэ час урид ууха хэрэгтэй.

Колхозуудта кумысолечебница эмхидхэлгэдэ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүд, аймагай элүүрые сахилгын таһагууд ба хүдөө ажахын управленинүүд зохихо туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Л. Резницкий,

БМАССР-эй Элүүрые сахилгын министрые орлогшо.

Японийн ажалшад өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө тэмсэнэ

Томо финансова ба промышленна капиталда түшэглэһэн Иосидын японско правительство армн, уһан сэрэгэй флот болон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые ехэ түргэнөөр бии болгожо байна. 1952 оной июльдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй онсо сесси дээрэ японско делегат Кадзуо Кавамура гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, национальна бюджедэй 70 процентнь «сэрэгэй хэрэглэмжэдэ сэхэ гү, али тойруугаар гаргашалагдана». Ехээр мүлжэгдэжэ ба дарлагдажа байгаа японско арад милитаризацилгын политикын түлөө гаргашануудые түлэхэ баатай болоно. Яаралтайгаар буу зэбсэгүүдые түхеэрэн, японско монополинуудай баяжажа байхада, ороной ажалша олониитэ улам үгырэн хооһорно.

Һүүлэй үедэ рисэй (гол эдеэ хоолынь), овощь болон промышленна олон эд бараанай сэнгүүд 20—30 процентээр хүндэрөө гэжэ хэлэхэдэ жала эли болохо байна. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэсһээ гэр байрын түлэбэри ба газарай рентэ 20—50 процентээр ургаба. Корейдэ империалистнуудай агрессивнэ дай эхилһэн сагһаа хойшо юумэнэй сэнгүүд дунда зэргээр нэгэ хахад дахинһаа үлүүгээр хүндэрбэ. Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, налогууд дайнай урда тээхи үетэй сасуулхада 10 дахин ехэ болобо. Тэрэнэй үндэһөөр, хүдэлмэришэдэй бодото салин хүлһэн дайнай урда тээхи салингай хахадһаа бага болонхой.

Предприятинуудай эзэд ехэ ашаг олзо олохые шунахайран, ажалшадые улам шангаар мүлжэнэ. Хүдэлмэриин үдэр хаа хаанагүй 12—14 час болгогдонхой.

Японско арадай хүндэ байдалынь гэр байрануудые дутамаг дээрэһээ бүри муу болоно. Олон миллион хүнүүд землянкануудта, дайнай үедэ байһан бомбоһоо хороохо нүхэнүүд соо, хүүргэнүүд доро гү, али хээрэ газаа байрлаха баатай болоно. Японидо 3300 мянган айлай байха байра дутагдана гэжэ һаяхан «Асаха» газетэ бэшээ һэн. Мүнөөнэй барилгын ябасаһаа харахада, гэр байрануудай дутагдалые үгы болгохын тула олон арбаад жэл хэрэгтэй юм.

Японско деревнидэшье иимэ лэ муу байдалтай. Газарые хууляар буляан абалга, диилдэшэгүй ехэ хэмжээтэй хүдөө ажахын продуктнуудые баалалтаар тушаалга ба дан ехэ налогууд таряашадые бүрин үгырүүлээ. Помещигүүд-феодалнууд таряашадай зөөрие өөһэдынгөө гарта абана. Японичн газартаряалангай ба ой модоной ажахын министерствын тоо бага болгогдоһон тусхай мэдээнэй ёһоор, Японидо 1952 ондо бага газартай таряашадай ажахынуудай 35 процентнь үгырэн хооһорбо. Мүнөө таряашадай 31 процентнь өөһэдынгөө газаргүй юм, тэдэнэр помещигүүдтэ мүлжэгдэнэ.

Американска сэрэгүүдэй ба национальна аюулгүйе сахиха корпус гэдэгэй сэрэгэй базануудые барихын тула таряашадай газарые засагаархид ямаршье түлэбэригүйгөөр буляан абана. Олон мянгаад таряашад өөһэдынгөө деревнинүүдые орхижо, орон дотор тушаан болон дайралдаһан хүдэлмэри бэдэрэн ябана, хүдэлмэригүйшүүлэй угаа ехэ тоое улам олошоруулна.

Японско арадые капиталаар дээрэмдэхын хажуугаар, ажалшадые политическэ талаар шэрүүн шангаар дарлана. Үнгэрэгшэ жэлэй июльдэ ороной зонхилхы ноурнууд арадай ямаршье тэмсэлые, забастовкын хүдэлөөе хүсөөр дараха, демократическа ямаршье партиие гү, али олониитын организациие, тэдэнэй хэблэлые хорихо ба бута сохихо, найдабаригүй гэжэ һанагдаһан политическэ болон олониитын ажал-ябуулагшадые түрмэдэ хааха эрхэ засагаархидта үгэһэн хуулиие—«хоролон һүйдхэхэ ажал-ябуулга» гэдэг тухай хуулиие парламентда баталуулһан байна. Орон дотор полици дура зоргоороо аашалжа эхилээ.

Гэбэшье, өөһэдынгөө ажабайдалай эрхын түлөө тэмсэлһээ арсахыень ямаршье хэһээлтэнүүд ажалшадые баалажа шадахагүй гэжэ Японидо болоһон һүүлшын событинууд харуулна. Милитаризацилгын политикада эсэргүү, империалистнуудай дайнай хорото ябуулгануудта Японийн хабаадалгада эсэргүү, өөһэдынгөө экономическа байдалые һайжаруулхын түлөө, демократическа эрхэнүүдэйнгээ түлөө ажалшадай тэмсэлэй бүхы формонуудай үргэнөөр хүгжэлтэ, японско пролетариадай ухаан мэдэрэлэй түргөөр ба эрид шууд ургалта болбол орон дотоһхи мүнөөнэй байдалай онсо шэнжэнь болоно.

Капиталай мүлжэлгын шангадхалгада японско хүдэлмэришэн анги эрид шэрүүн тэмсэлээр харюусана. Энэ тэмсэлдэ забастовкын хүдэлөөн ехэ далайсатай болоо. 110 мянга гаран хүдэлмэришэдэй хабаададаг электропромышленностиин хүдэлмэришэдэй национальна союз үнгэрһэн жэлэй һүүлшын һарануудта хэдэн ехэ забастовко хэбэ. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табяад, хүдэлмэришэд-электригүүд илалта туйлаа. Японийн коммунистическэ партиин центральна хүтэлбэрилхы орган хадаа шэнээр зэбсэглэлгэдэ эсэргүү протестын хүдэлөөн мүн, эб найрамдалай ба Японийн бэеэ даанги байдалай түлөө, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай эрхэнүүдэй түлөө тэмсэл мүн гэжэ эдэ забастовконуудые сэгнэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй национальна союзда ородог 240 мянган шахтернууд Японидо забастовко хэбэ. Дунда ба жэжэ шахтануудай хүдэлмэришэдые нэгэдүүлһэн үшөө 149 профсоюзууд ноябриин 11-дэ шахтернуудай забастовкодо нэгэдэжэ, забастовкодо хабаадагшадай тоо 270 мянган хүн болоһон байба. Горнягууд салин хүлһэ дээшэлүүлхые ба ажалай услови һайжаруулхые эрибэ.

Промышленностиин бусад һалбаринуудай хүдэлмэришэд шахтернууд ба электригүүдые дэмжэһэн юм. Компартиин уряалаар забастовко хэгшэдтэ зориюулан орон дотор мүнгэн зөөри суглуулагдаба.

50 үдэртэ забастовкые хүсөөр болиулха ба забастовкодо хабаадалсаһан ямаршье хүниие арестовалха эрхэ полицида үгэһэн «онсо хэмжээнүүд» тухай дүрим гэдэгые хэрэглэн, полицейскэ шэрүүн шанга хэһээлтэ хэжэ, засагаархид забастовконуудта харюусаба. Тус «дүримые» эбдэһэн нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай гэшүүн бүхэн арестовалагдаха, тиихэдээ засагаархидта эсэргүүсэһэн байгаа һаа, 3 жэлһээ эхилээд наһан соогоо түрмэдэ хаагдаха хүрэтэр сүүдлэгдэхэ гэжэ соносхогдоһон байгаа.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй абтаһан байбашье, 1952 оной декабриин һүүлээр Японидохи американска ба англиийска сэрэгүүдэй базанууд дээрэ шэнэ забастовконууд болоо. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан хүдэлмэришэдэй илалтаар тэдэ забастовконууд дүүрэһэн байгаа.

Гурбан миллион гаран хүнүүдые хабаадуулһан забастовкын хүдэлөөн шэнэ хүсэтэйгөөр энэ жэлэй мартда дэлгэрһэн байна. Түрүүшээр грузчигуудай национальна профсоюзай 90 мянган гэшүүд ехэ забастовко хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан түмэрзамай 13 кампанинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко эхилбэ, тиигээд апрелиин 7-до 100 мянган металлургнууд забастовкын тэмсэлдэ оролсобо.

Японидо мүнөө хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн экономическа эрилтэнүүдээр хизаарлагданагүй. Ажалшад өөрынгөө политическэ эрхэнүүдые хамгаална. Энэ жэлэй мартда нүүрһэнэй ба электротехническэ промышленностьда забастовконуудые дараха ба ажалшадта эсэргүү шанга хэмжээнүүдые абаха тухай парламентда хэлсээнэй боложо байхада, бүхы Японидо тэрэниие буруушааһан забастовконууд болон митингнүүд болоһон юм. Энэ болбол Иосидын правительстводa этигэнэгүйбди гэжэ мартын 14-дэ парламентын мэдүүлһэнэй шалтагаануудай нэгэниинь болобо. Тэрэнэй һүүлээр болоһон парламентска һунгалтын үедэ үлэмжэ хархис политическэ партинууд ехэ олон һунгагшадые гээһэн байна. Жэшээлхэдэ, Иосидын либеральна парти парламентын доодо палатада 46 һуури гээбэ. Гэбэшье, нюуса мэхэ гохо хэжэ, Иосида премьер-министрээр үлэһэн ба шэнэ кабинет бүридүүлһэн байна. Тон хархис үзэл бодолоороо Японидо мэдээжэ болоһон, хуушанай министрнүүд энэ правительствын эгээн шухала тушаалнуудые эзэлбэ. Японийн шэнэ правительствын иимэ состав политическэ талаараа тэрэнэй империалистическэ шэнжэтэй байхыень уридшалан харуулна гэжэ японско буржуазна хэблэлшье тэмдэглэнэ.

Американска эзэмдэлгэдэ эсэргүү, эб найрамдал хамгаалхын түлөө хүдэлөөн Японидо үдэр бүри үргэн боложо, ургажа байна. Оронгой ажалшад Корейдэхи дайе дары болиулха, агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха, орониие ремилитаризацилгада эсэргүү, тэрээниие американска империалистнуудай дайнай база болголгодо эсэргүү тэмсэнэ. Жэшээлбэл, «Сехай Хейва» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, агуу ехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада үнгэрһэн жэлэй июлиин 25 хүрэтэр 6400 мянган хүн гар табяа. Орониие ремилитаризацилгада ба Япони дотор уялгата ёһоор сэрэгэй алба хэхэ гурим бии болголгодо эсэргүү протестдэ 3.500.000 японецууд гараа табяа гэжэ эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй японско делегат Кентаро Канеко хэлэһэн юм.

Олон миллион хүнүүдые нэгэдхэһэн профсоюзна болон олониитын организацинууд эб найрамдал сахиха хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно. Өөрынгөө зэргэдэ 3.100 мянга гаран гэшүүдтэй профсоюзна эгээн томо нэгэдэлэй—профсоюзуудай Генеральна соведэй шиидхэбэреэр март—апрель һарануудта бүхы орон дотор «Эб найрамдалай һара» ба эб найрамдал хамгаалхын түлөө митингнүүд үнгэргэгдөө.

Эб найрамдал хамгаалха Бүхэяпонско конференци мартын 21—22-то Токиодо боложо, тэрэнэй 600 делегадууд олониитын элдэб бүлэгүүдэй, элдэб мэргэжэлтэй, шажанай ба политическэ элдэб үзэл бодолтой хүнүүдые түлөөлһэн байна.

Конференци болбол Корейдэ дайе дары болиулха, Японийе ремилитаризацилгада ба сэрэгэй база болголгодо эсэргүү тэмсэхэ, хүнүүдые олоор хюдаха буу зэбсэгүүдые хорихо, агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха гэһэн резолюциие нэгэн һаналаар абаһан байна. Резолюциин түгэсхэлдэ ингэжэ хэлэгдэнэ: «Бидэнэр эб найрамдал хамгаалха хүдэлөөе улам саашань дэлгэрүүлхэбди».

С. ХАРИН.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

САААШАДАА ЯАРАЛТАЙГААР ЗЭБСЭГЖЭЛГЫН ЗАМААР

Һаяхан американска сенат «аюулгүй байдалые харилсан хангаха» программа гэдэгтэ 5.318 миллион доллар һомолхо тухай хуулиин проект һайшааба. Энэ хадаа Хойто-атлантическа агрессивнэ блогто хабаадагша оронуудые ба хэдэн бусад оронуудые дахин зэбсэглэлгэдэ мүнгэ һомололго болоно. США-гэй зонхилхы нюурнууд өөрынгөө сэрэгэй-стратегическэ түсэбтэ тэдэ оронуудые хабаадуулхые эрмэлзэнэ.

Хуулиин энэ проект тушаа болоһон үгэ хэлэлгэн юу харуулааб гэхэдэ, Холбоото Штадуудай зарим бүлэг нюурнууд уласхоорондын оршон байдалай түгшүүрилые һуларуулгада эдэбхитэйгээр эсэргүүсэжэ үргэлжэлһөөр байна. Уласхоорондын арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн һанал бодолые элдэб олон оронуудта улам үргэнөөр дэмжэлгэдэ олохон сенаторнууд дурагүй байна гэжэ энэ асуудалаар үгэ хэлэлгэ харуулаа. Тиимэһээ, «аюулгүй байдалые харилсан хангаха» программа абалгын шухала байһые «үндэһэтэй» болгохын, мүн тус программые дэлгэрүүлхын тула американска зонхилхы нюурнуудай түлөөлэгшэд, мүн сэрэгэй ажал-ябуулагшад хадаа «коммунистическэ оронуудай» зүгһөө США-да ба бусад оронуудта аюул тохёолдуулһан хэбэртэйгээр олониитые этигүүлхын тула байха шадалаараа оролдоно.

Гэбэшье, Советскэ Союз бэшэ, арадай демократиин оронууд бэшэ, харин США-гэй агрессивнэ этэгээдүүд эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гэжэ арадууд улам ехээр мэдэрнэ. «Аюулгүй байдалые харилсан хангаха» программые Холбоото Штадууд баруун европейскэ оронуудһаа гадна, Азиин ба Номгон океанай оронуудта, арабска Востогто, мүн бусад газарнуудта хэрэглэхые оролдоно. Американска сэрэгэй «туһаламжын» хэмжээндэ Япони ба Тайван дээрэхи чанкайшистска бандануудоруулагдаба. 400 миллион доллар Индо-Хитадта национально-сүлөөрэлгын дайн дарахын тула хэрэглэгдэхээр хараалагдана. Эсэстээ, демократическа лагериин оронуудта хоролон һүйдхэхэ диверсионно ажал-ябуулгые мүнгөөр хангахын тула 100 миллион доллар тусхай зорюулагдаба.

Энэ бүхы программа хадаа баруун европейскэ оронуудта үгаа ехэ хохидол ба үгырэн хооһоролго ушаруулһан Маршаллай уршагта түсэбые һэлгэхэ зорилготой юм. Мүнөө американска зонхилхы нюурнууд мүнгэ шэнээр һомолжо, эдэ оронуудта ба США-тэй холбоотой гү, али дулдыданги бусад оронуудта яаралтайгаар зэбсэгжэлгын политика үргэлжэлүүлхые оролдоно. Гэбэшье, хэдэн олон гүрэнүүд энэ «туһаламжаһаа» арсана, энээнэй орондо уласхоорондын худалдаа-наймаанай услови хүнгэдхэхэ, нэн түрүүн американска таможниин хаалтануудые һулаааруулха эрилтэ табина. «Аюулгүй байдалые харилсан хангаха» тухай хуулиин проектые зүбшэн хэлсэхэ үедэ демократическа партиин сенатор Менфильдын иигэжэ мэдүүлһэниинь дэмы бэшэ юм: «Манай туһаламжа хани барисаае бэшэ, харин зэбүүрхэл, нэгэдэлые бэшэ, харин хубааран һалалга үүдхэнэ гэһэн улам шэнэ тэмдэгүүдые хаража байнабди».

Сэрэгэй туһаламжада һомологдоһон мүнгэнһөө 1 миллиард доллар хүрэтэр хэмжээтэй мүнгые США-гэй президентын һаатуулан бариха ба «ниитын хэрэгтэ» өөрынгөө нэмэриие оронуудай оруулһанай хэмжээгээр тэрэ мүнгэ гаргашалха тухай дурадхалнууд сенадта ба түлөөлэгшэдэй палатада үгэ хэлэлгын болоходо оруулагдаһаниие тэмдэглэмээр байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, сэрэгэй бэлэдхэлые шангадхаха, «европейскэ арми» гэдэгые байгуулха тухай хэлсээ ратификацилха зорилгоор, энэ мүнгэ абагшадта хашалта хэхые хараалагдана. Энэ хадаа «шухала болоһон ушарта эрид шанга хараа бодол баримталха арга боломжые Эйзенхауэртэ үгэхэ юм» гэжэ сенатор Джонсон сэхэ мэдүүлбэ.

Тиимэ болохолоороо «аюулгүй байдалые харилсан хангаха» программын бодото удхань уласхоорондын асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн элдэб оронуудай олон миллион хүнүүдэй эрмэлзэлгэдэ бүрин зүришэнэ.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

Арадай демократиин европейскэ оронуудта таряа хуряалгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Эдэ оронуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, ургаса хаа хаанагүй һайнаар гараа. Ажалшад таряашад ургаса түргөөр ба гээлтэ хоролтойгүйгөөр хуряахын тула бүхы хүсэеэ зорюулна.

Албанска таряашад полидо бусадһаа урид гараба. Энэ жэлдэ Албанида орооһото культурануудай тарилгын талмай үнгэрһэн жэлэйхиһээ 10,6 процентээр үлүүлбэ. Хүдөөгэй үйлэдбэриин кооперативуудай ба гүрэнэй хүдөөгэй ажахынуудай полинууд дээрэ советскэ самоходно комбайнууд хүдэлмэрилнэ. Олохон нютагуудай үмсын ажалта таряашад ургаса хамтадаа хуряаха звенонуудые эмхидхэбэ.

Болгарида таряа хуряалгын хүдэлмэри бүрин хэмжээгээрээ дэлгэрбэ. Эндэ 1500 гаран советскэ комбайнууд, мүн боолто боогшо 1500 машинанууд, 4 мянган молотилканууд хүдэлмэрилнэ. Энэ жэлдэ тарилгын талмайнуудай хахадыень машинанууд хуряаха ба ургасын 90 гаран процентыень молотилкаар сохихо байна. Өөрынгөө орон дотор бүтээгдэһэн машинанууд, жатканууд, молотилканууд ба бусад машинанууд хуряалга дээрэ советскэ машинануудтай хамтадаа олоор хэрэглэгдэнэ. Хуряалгые республика ехэ амжалтатайгаар эхилээ: Русенскэ машина бүтээлгын заводой коллектив болгарска түрүүшын комбайные бүтээн гаргаа. Тэрэ хадаа «Сталинец-6» гэжэ советскэ машинын түхэлтэйгөөр хэгдэһэн ба туршалгын үедэ һайн дүнгүүдые харуулһан байна.

Энэ жэлдэ арадай демократиин бүхы оронуудта тарилгын хүдэлмэринүүдые механизацилга нилээд ехэ болгогдоо. Жэшээлхэдэ, Венгридэ 1200 гаран комбайн полидо гараба. Тэдэнэй дундаһаа олониинь өөрынгөө орон дотор бүтээгдэһэн байна. Польшын, Чехословакиин, Румыниин машинно-тракторна станцинуудта олон мянгаад шэнэ машинанууд нэмэжэ ерээ. Эдэ бүгэдэ хадаа богони болзор соо баян ургаса хуряаха арга боломжо үгэнэ.

Ургаса хуряалгын бэлэдхэл хаа хаанагүй эмхитэйгээр үнгэрөө, энэнь мүнөө ажалай амжалта шиидхэнэ. Жэшээлхэдэ, польско правительство таряа хуряалгын бэлэдхэлые июниин 25 хүрэтэр бүрин дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаһан юм. Энэ шиидхэбэри ехэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Машинно-тракторна станцинууд машинануудые болзор соонь заһабарилжа дүүргээ, шэнэ комбайнернууд ба тэдэнэй туһалагшанар бэлэдхэгдээ, газар дээрэнь техническэ туһаламжа үзүүлхэ пунктнууд эмхидхэгдээ. Венгридэ таряа хуряалгын урда тээ эрхим комбайнернуудай зүблөөн боложо, тэдэнэр советскэ комбайнернуудай дүй дүршэл шудалха талаар хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэһэн ба үйлэдбэриин дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна.

Агротехникые һайжаруулһанай ашаар, Венгриин газартаряалангай үйлэдбэриин кооперативууд, гүрэнэй хүдөө ажахынууд ба үмсын ажалта таряашад үнгэрһэн жэлэйхиһээ ехэ таряа энэ жэлдэ абаха юм, энэнь ажалшадай материальна ажана һайн байдалые саашадань һайжаруулха юм.

Хитадай Арадай Республикын таряашад ургаса ехэ дэбжэлтэтэйгээр хуряана. Шанхай шадарай районуудта шэниисэ хуряалга дүүрээ. Эндэ ургаса үнгэрһэн жэлэйхиһээ 30 процентээр үлүүлбэ. Шэньси, Фуцзян, Юньнань, Сычуань ба олон бусад провинцинуудай таряашад баян ургаса хуряана. Таряанай хүлдэһэн гү, али гэн болоһон газарнуудташье таряашадай абаһан хэмжээнүүдэй ашаар, һанаһанһаа һайн ургаса хүлеэгдэнэ гэжэ «Гунженьжибао» газетэ мэдээсэнэ.

Үндэр баян ургасын түлөө арадай демократиин европейскэ оронуудай ба Хитадай Арадай Республикын ажалша таряашадай патриотическа хүдэлөөн өөрынгөө баян үрэ дүн асаржа байна гэжэ таряа хуряалгын хүдэлмэриин ябаса харуулна.

Б. Дмитриев.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 9. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр арадай сэрэгүүдэй частьнууд Коранпхориин райондо ба Кахориһоо баруун урдуур дайсанда эсэргүү бага зэргын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ:

Июлиин 8-най һүни американска авиаци Урда Хамген провинциин Хыннам городой районуудта добтолжо, тэдэниие зэрлиг шангаар бомбодобо. Гражданска хүн зоной дундаһаа алагдаһан хүнүүд бии. Олон гэр ба землянканууд һандаргагдаа.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай хоёр самолёт унагаагаа.

Залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн дүрбэдэхи фестивалиин уласхоорондын бэлэдхэлгын комитедэй коммюнике

БУХАРЕСТ, июлиин 8. (ТАСС). Уридшалан абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, 102 оронуудай делегацинууд фестивальда ерэхэ юм гэжэ эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн дүрбэдэхи фестивалиин уласхоорондын бэлэдхэлгын комитедэй коммюнике соо хэлэгдэнэ. Фестивальда хабаадаха оронуудай тоо улам олон болохо юм гэжэ тоолохо бүхы үндэһэн бии.

Финляндиһаа Бухарестдэ 2.800 делегадууд, Ливанһаа—300—350, Триестһээ—100, Австралиһаа—60 делегадууд ерэхэ юм гэжэ бэлэдхэлгын комитет мэдээсэнэ. Фестивальда 2 мянга гаран залуу австриецууд, Колумбиин 50 делегадууд, 1.210 датчанинууд, 50 японецууд, 300 израилецууд, 120 индонезиецүүд фестивальда хабаадаха. Героическа Корей 260 делегадуудые, Норвеги—700, Пакистан — 30 делегадуудые эльгээхэ юм.

Фестивальда бэлэдхэхэ зорилгоор хэгдэжэ байгаа хэмжээ-ябуулганууд тухай мэдээнүүд бүхы оронуудһаа абтана. Июль һара соо олон уулзалганууд, культурна ба спортивна мүрысөөнүүд, вечернүүд, митингнүүд болобо, тэдээн дээрэ дэлхэйн залуушуул эб найрамдал ба нэгэдэл туйлаха гэһэн өөрынгөө дура хүсэлые мэдүүлээ. Национальна фестивальнууд хадаа эдэ хэмжээ-ябуулгануудай нэгэниинь гээшэ. Жэшээлхэдэ, залуушуулай Бүхэбразильска хоёрдохи фестиваль июниин 20-һоо 29 хүрэтэр Бразилида болобо. Национальна иимэ фестивальнууд Иранда, Бирмэдэ, Пакистанда ба бусад оронуудта болохо байна.

Эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө итальянска залуушуулай национальна үдэр июлиин 12-то үнгэргэгдэхэ байна. Июлиин 7—16-да залуу индусууд Лудхиан городто (зүүн Пенджаб), Трипурида ба Бихарта фестивальнууд, мүн спортивна уулзалганууд болохонь.

Берлинэй баруун ба зүүн секторнуудэй хоорондо зохид харилсаа дахин бии болгогдоо

БЕРЛИН, июлиин 8. (ТАСС). АДН агентство Берлиндэхи арадай полициин президентын соносхол мүнөөдэр дамжуулба. Германска Демократическа Республикын дурадхалаар Ехэ Берлинэй магистрат энэ оной июлиин 9-һөө эхилээд демократическа секторэй ба Баруун Берлинэй хоорондо сүлөөтэйгөөр ябалгые зүбшөөхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Кенидэ террор хэгдэнэ

ЛОНДОН, июлиин 8. (ТАСС). Кениин негрнүүдтэ эсэргүү сэрэгэй операцинуудые хүтэлбэрилжэ байгаа генерал Эрскин июлиин 7-до Найробида болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Кенидэ негрнүүдые хюдалгын бузар баримтануудые харуулба.

«Дейли Уоркер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 23-һаа июлиин 5 болотор английска солдадууд ба полициинхид 241 негрые алаа гэжэ Эрскин мэдүүлбэ. Тэрэ үе соо 193 негрнүүд арестовалагдаба. Арестовалагдаһан хүнүүдэй дундаһаа олон хүнүүдэй алагдаһан баримта шэрүүн шанга террор тухай гэршэлнэ. Энэ хэһээлтэ мүрдэлгын хэзээ дүүрэхэ тухай Эрскин юушье хэлээгүй. Харин тэрэ хадаа орон соогуур түргөөр иишэ тиишээ ябажа шадаха полицейскэ ехэ хүсэнүүдые ба сэрэгэй патрульнуудые байгуулха гэжэ уряалба.

Һүүлэй үедэ сэрэгэй бүхы ябуулганууд авиациин дэмжэлгэтэйгээр хэгдээ гэжэ Эрскин мэдүүлбэ.

ХАНИНАР

Улаан галстугуудтай ханнинар
Ургуулһан сэсэгүүдээ харанад.
Урма зоригынь хизааргүй лэ,
Угаа ехэ түсэб табинад.

—Томонууд болон ургахадаа
Тохомой шэнээн газарые бэшэ,
Бүхы ороноо жэмэс, садаар
Бүрхээхэбдн,—гэлсэнэ,— эрхэбшэ

М. Минеевэй фото-этюд

Республикын хүдөөгэй спортсменүүдэй спартакиада

Республикын хүдөө нютагуудай спортсменүүд һаяхан Улан-Удэдэ сугларжа, уһанда тамаралгаар, велосипеднэ урилдалгаар ба хүнгэн атлетикаар гурбан үдэрэй туршада мүрысэһэн байна.

Мүрысөөндэ түрүү һуурииe Кабанскын аймагай спортсменүүд, хоёрдохиие—заиграйнхид ба гурбадахиие кяхтынхид абаһан байна. Кабанскын аймагай спортсменүүдэй коллективтэ дамжуулгын дүрбэн приз барюулагдаба. 50—100 метр соо тамаралгаар эрэшүүлэй дундаһаа Быков (Хэжэнгэ), Винокуров (Прибайкальска), Гончарова (Тори) гэгшэд һайн амжалтануудые туйлаа.

Велосипедээр урилдаан 15—20 километртэ боложо, эрэшүүлэй дундаһаа Бурлаков (Кабанск) нэгэдэхи һуури, Кокорин (Иволга) хоёрдохи, Доржиев (Заиграй) гурбадахи һуури; эхэнэрнүүдэй дундаһаа залуу спортсменүүд—Колмакова (Прибайкальска) нэгэдэхи һуури, Кружинская (Кабанск)—хоёрдохи, тиихэдэ хэдэ дахин БМАССР-эй ба РСФСР-эй мүрысөөнүүдэ нэгэнтэбэшэ хабаадаһан Климова (Тори) гурбадахи һуури эзэлбэ.

Хүнгэн атлетикаар һүүлшын үдэр 5000 метртэ эрэшүүл, 800 метртэ эхэнэрнүүд ябгаар урилдаба.

Тус урилдаанда Кряжев (Кяхта) нэгэдэхи һуури, Леонтьев (Сэлэнгэ)—хоёрдохи, Развожаев (Кабанск) гурбадахи һуури эзэлбэ.

Үнгэрэгшэ спартакиада хүдөөгэй бэлигтэй спортсменүүдэй олоор ургалгые харуулаа.

А. Игумнов.

Иволгада уларилай байдал

(Фенологой тэмдэглэл)

Энэ зундаа Иволгын аймагта сагай уларил дулаан ба илангаяа һүүлэй үедэ бороотой байба. Сабшалан ба бэлшээриин газарта ногооной ургаса һайн. Мүнөө Иволга болон Сэлэнгын нуганууд гоё һайхан сэсэгүүдээр бүрхөөгдөө. Эдээн дээгүүр колхозой зүгынүүд ниидэжэ, сэсэгэй һайн шанартай мёд суглуулна. Хада майлаар малнууд хуушууран бэлшэнэ. Сабшалангай газарнуудаар үбһэ хуряалгын тракторна агрегадууд хүнхинэлдэнэ.

Колхозой полинууд дээрэ таряанай ургаса һайн. Хара таряан сэсэглэжэ, шэниисэ колослож, овёс шэлбэтэжэ байна. Мүн хартаабха сэсэглэхээр болоо. Капуста монсойжо, помидор, үгэрсэ сэсэглэжэ, монсойжо байна. Мүн овощной бусад культуранууд эдеэшэжэ захалаа. Колхозуудай жэмэстэ садуудта яблока, малина, крыжёвник, вишни мүн лэ сэсэглэжэ, һая эдеэгээ татажа байна.

Таряанай полинууд дээрэ ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха, буртаг ногооноһоонь сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүд ябуулагдана.

И. Котов.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Круглов Сергей Никифоровичые СССР Союзай дотоодын хэрэгүүдэй Министрээр томилбо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Улан-Батор—Монгол Арадай республикын столица

УЛАН-БАТОР, июлиин 8. (ТАСС). Монголдо болоһон арадай революциин 32 жэлэй ой июлиин 11-дэ гүйсэхэнь.

Арадай засагай жэлнүүдтэороной түхэл шарай бүрин хубилаа. Монгол Арадай Республикын столица—Улан-Батор танигдашагүй болоо.

Монгол арад өөрынгөө столицые болбосон гоё болгохо ябадалда хүсэ шадалаа хайрланагүй. Һүүлэй 5 жэлэй турша дотор Улан-Баторые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ 87 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Энэ үе соо 523.440 квадратна метр ниитэ талмайтай гэр байранууд ашаглалгада оруулагдаба. Тус городто правительствын 4 дабхар байшан, хүгжэмтэ-драматическа театрын, гүрэнэй университедэй, центральна кинотеатрын, гүрэнэй библиотекын, кинофабрикын байшангууд, «Алтай» гэжэ гостиница баригдаа. И. В. Сталинай нэрэмжэтэ, маршал Чойбалсанай нэрэмжэтэ проспектнүүд ба асфальтаар хушагдаһан үйлсэнүүд Улан-Баторые хүндэлэн гарана.

Улан-Батор хадаа түрүү культурын город болоо. Тэрээндэ 4 дээдэ һургуули, 8 техникум бии юм. Улан-Баторай бүхы хүн зониинь үзэг бэшэг мэдэдэг болоо.

Тус городто хэдэн театр, кино, цирк, 78 клуб, 4 музей бии юм. Тус городто 7 газетэ ба 16 журнал хэблэгдэнэ. Городто 13 больница, поликлиникэ, нарайлгын байшан, предприятинууд дээрэ эмнэлгын олон пунктнууд бии юм. Город шадар амаралтын байшангууд, курортнууд, сэгээгээр аргалалтын газар бии болонхой.

Арадай засагай жэлнүүдтэ Улан-Баторта гүрэнэй томо 17 предприятинууд байгуулатдаа. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар баригдадаһан И. В. Сталинай нэрэмжэтэ мяханай комбинат, маршал Чойбалсанай нэрэмжэтэ промкомбинат, Сүхэ Баторай нэрэмжэтэ энергокомбинат уланбаторайхидай омогорхолынь болобо.

Монгол арад Советскэ Союзай амжалтануудые угаа ехээр һонирхоно. Ажалай советскэ түрүү методуудые шудалха һургуулинууд городой предприятинууд дээрэ байгуулагдаа.

Энэ хабар Улан-Баторта 45 мянган модод, гоёолтын 30 мянган ургамалнууд таригдаба. Гурбан шэнэ сквер байгуулагдаа.

Хойто Норвегидэ советскэ сэрэгшэдтэ памятник табигдаба

ОСЛО, июлиин 8. (ТАСС). Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Норвегидэ наһа бараһан советскэ сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан памятник мүнөөдэр Тьеттада (Нурдланн губерни) баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ланге, оборонын министерствын статс-секретарь Брюнванд, гадаадын хэрэгүүдэй министерствын политическэ таһагай начальник Редер, гражданска ба сэрэгэй засагаархидай түлөөлэгшэд, нютагай хүн зон памятнигай нээгдэхэ үедэ байлсаба.

СССР-һээ Норвегидэ байгаа посол С. А. Афанасьев, сэрэгэй атташе Г. Г. Тарасов, далайн-сэрэгэй атташе, нэгэдэхи рангын капитан М. А. Ирошников ба посольствын бусад сотруднигууд советскэ талаһаа памятнигай нээлгэ дээрэ байлсаба.

Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ланге үгэ хэлэжэ, норвежскэ правительствын үмэнэһөө памятнигые нээбэ.

СССР-эй посол С. А. Афанасьев тэрэшэлэн үгэ хэлэбэ.

Памятнигай нээгдэһэнэй һүүлээр Советскэ Союзай ба Норвегиин гүрэнэй гимнүүд наадагдаа. Тэрэнэй һүүлээр, памятнигай хормойдо веногууд табигдаба.

Советскэ сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан памятник хадаа боро гранидаар хэгдэһэн 8 метрын обелиск болоно, тэрээн дээрэ алха ба балта, мүн иимэ бэшэгтэй лаврово венок һиилээтэй гэбэл:

«1941—1945 онуудта дайнай үедэ Хойто Норвегидэ наһа бараһан ба эндэ хүдөөлүүлэгдэһэн советскэ сэрэгшэдэй дурасхаалда баяр баясхалангай тэмдэг болгогдоно».

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатртa — «В одном универмаге» (18, 20 ба 22 час.).

«ЭРДЭМ» кинотеатртa — «Джульбарс» (11 ба 13 ч.), «Машенька» (15, 17 ба 21 ч.), «Артисты цирка» (19 ба 23 ч.).

«ХРОНИКО» кинотеатртa — «Весна в Москве» (13, 15, 17 ба 21 ч.), «Советские китобои» (19 ч.), «Венсние девушки» (23 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов — 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00576. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.